

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIEŅYBĒ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

84 M. 9 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1970 M. BIRŽELIO (JUNE) 5 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 30 C.

Janina Narkevičiūtė, Kauno miesto vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotoja, lankydama New Yorke kvietė į Lietuvą vykstančius Amerikos lietuvius apsilankyti ir Kaune, kuriame jau per 300,000 gyventojų. Viešnia kalbasi su Vienybės redaktorium J. Valaičiu.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Apie tūkstantis JAV lietuvių šiemet lankysis Lietuvoje

Iš įvairiausių šaltinių surinktomis žiniomis patyrėme, kad šiemet Lietuvą lanko ir ruošiasi lankyti apie 1,000 lietuvių vien iš Jungtinių Amerikos Valstybių. Kiek lietuvių Lietuvą lankys iš kitų kraštų - Kanados, Australijos, Prancūzijos, Vokietijos, Anglijos ir Pietų Amerikos - tikrų davinių neturime, bet atrodo, kad ir iš šių kraštų aplankys keletas šimtų ekskursantų.

Reiškia, turizmas tarp pasaulio lietuvių ir Lietuvos kasmet didėja. Tuopačiu kartu stiprėja ir išeivijos lietuvių ryšiai su tautos kamieniu.

Iš didesniųjų ekskursijų paminėtinos Bostono grupė, kuri išskrenda rugpj. 24 d. ir kuriai vadovaus SLA viceprezidentas A. Chaplikas. Kita Adomonių vadovaujamos turizmo agentūros ekskursija išskris rugsėjo 3 d.

W. Rask-Rasčiausko American Travel Bureau Chicagoje vieną ekskursiją suorganizavo gegužės 28 d., kuriai vadovavo pats Rasčiauskas, o liepos 14 išvyksta kita gausi grupė, vadovaujant Josefina Mileriūtei, SLA išdo globėjai. Su šia grupe vyks ir Vienybės redaktorius Chicagoje Edvardas Sulaitis.

Ekskursijas į Lietuvą organizuoja ir kitos turizmo agentūros. Ruošiasi vykti apie 200 chorisų, kuriems bus sudarytos sąlygos Vilniuje repetuoti ir dalyvauti Dainų šventės programose ir iškilmėse.

Kiek žinoma, šiemet turizmo sąlygos Lietuvoje daug geresnės. Jau leidžiama laisvai lankytis Kaune, Druskininkuose ir kt. Be to, dauguma turistų nuvykę į Lietuvą nebuvo varžomi paviešėti ir savo tėviškėse pas artimuosius.

Įdomu pastebėti, kad vykstančiųjų tarpe esama daug lietuvių, kurie anksčiau apsilankiusius Lietuvoje asmenis smerkė ir šmeižė.

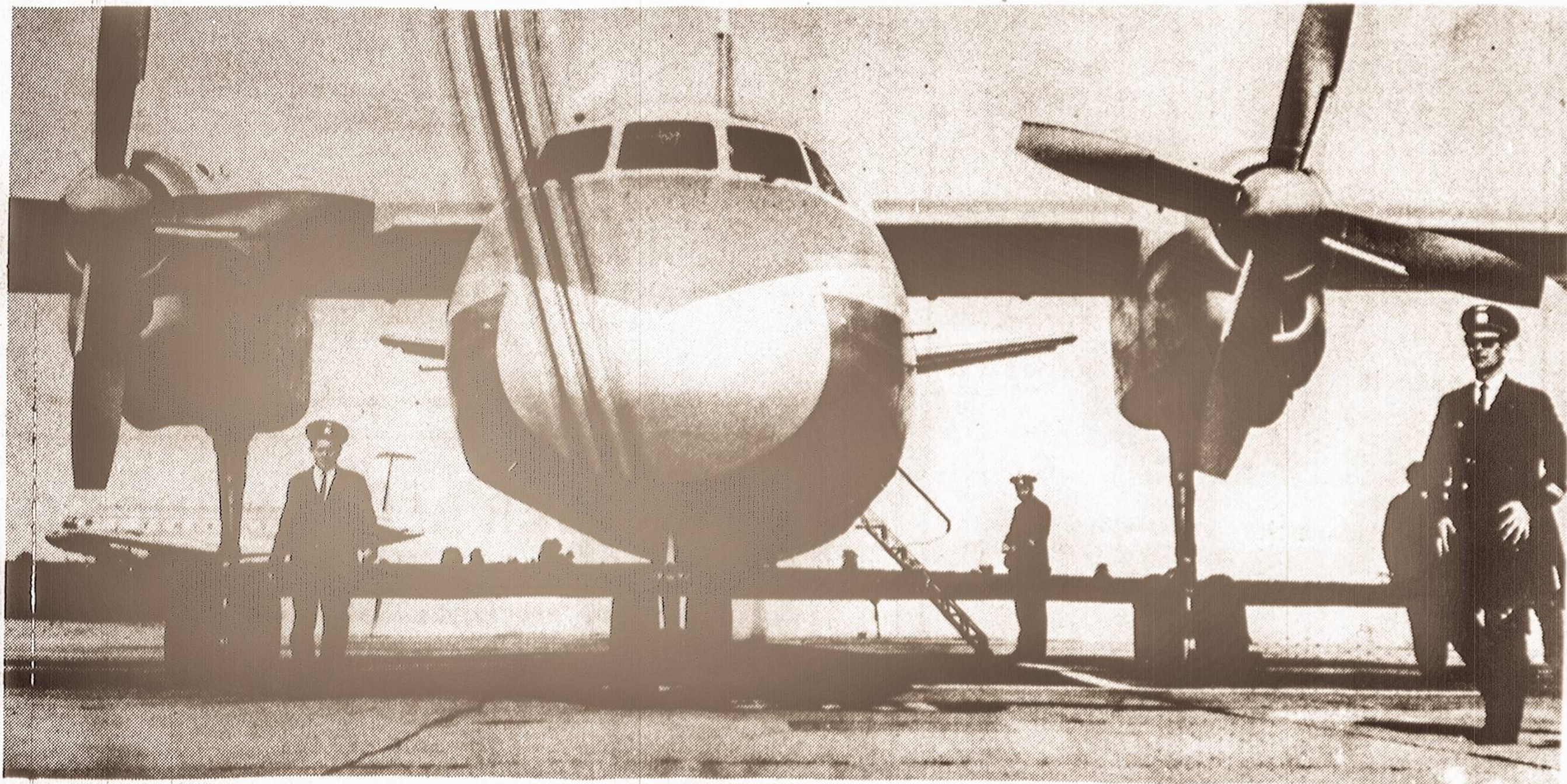

A. CHAPLIKAS

Šiemet taip pat sulaukėme daugiau turistų iš Lietuvos. Jų tarpe dainininkai, dailininkai, poetai, rašytojai, redaktoriai, spaudos fotografai, mokslininkai, gydytojai, profesoriai. Viso apskaičiuojama apie 200. Kai kurių sričių specialistai ir profesoriai Amerikoje išbuvo ilgą laiką skaitydami paskaitas ir lankydami mokslo įstaigas.

Nemažas skaičius eilinių Lietuvos lietuvių buvo atvykę pas gimines ir draugus, Amerikoje paviešėdami net po keletą ir daugiau mėnesių. Toks sutvirtėjimas abipusiai yra naudingas ir reikalingas.

NUOTRAUKOJE (apačioje): Tokiais keleiviniais lėktuvais vasarotojai skrenda į Palangą iš Vilniaus, Kauno ir kitų vietovių. Vien iš Vilniaus kasdien vyksta kelios dešimtys skridimų į rezortą.

LIETUVIAI PASAULYJE

▼ Juozas Urbanavičius, montrealietis pagerbtas Canados geležinkeliečių unijos, kurioje priklauso 25 m. Žurnalas Canadian Transport jį pagerbė ir patalpino nuotrauką. Juozas Urbanavičius yra ir Vienybės skaitytojas.

▼ Majoras R. J. Leimonas, Walter Reed ligoninėje Washingtone eina socialinės tarnybos viršiniško padėjėjo pareigas. Bostone jis yra baigęs sociologiją magistro laipsniu. Ligoninės laikraštis pastebi, kad savo paskaitose ligoninėje majoras Leimonas iškelia sunkumus kariams kituose kraštuose ypač nemokantiems tų kraštų kalbos.

▼ Lietuvos filharmonijos kamerinis orkestras, vadovaujamas Sauliaus Sondeckio, dvi savaites koncertavo Kūboje. Programoje, tarp kitų veikalų, grojo B. Dvariono, R. Žigaičio, F. Bajoro, A. Bražinsko, taip pat esto J. Riasto ir armėno S. Asmaziano kūriniai.

▼ Kun. V. Stanevičių iš Detroito šv. Antano ir šv. Petro parapijų administratorių vyskupas perkėlė į amerikiečių parapiją. Administratorium šv. Antano par. paskyrė kun. Kazimierą Simaitį, o šv. Petro par. klebonu kun. Viktorą Krikščioniūvičių.

▼ ELTA, Lietuvos telegramų agentūra, paminėjo 50 metų sukaktį. Ji išsivystė iš anksčiau organizuotų Šveicarijoje, Danijoje, Švedijoje, vėliau Vilniuje ir Kaune spaudos biurų.

Dr. Marija Ramūnienė atsišaukia į visuomenę prašydamą knygų aukoti lietuviškam knygų skyriui valstybinei Kanados bibliotekai Ottawa, Kanadoje.

▼ Česlovo Gedgaudo veikalas "Mūsų praeities beleškant" jau spausdinamas. Autorius gyvena Santa Monica, Cal.

▼ Algimantas Ivaška, So. Boston, Mass. South Shore Flying Club narys pradėjo skraidyti lėktuvu. Dviviečiu Cesana 150 iš Mansfield, Mass. nuskrido į Laconia, N. H., kur jį pasitiko Banzevičiai.

▼ Stepono ir Valentinos Minkų, Naujojoje Anglijoje seniausios lietuvių radijo programos 36 m. sukaktuvinis piknikas įvyks sekmdienį, rugpjūčio 9 d. Romuvos parke, Claremont Ave. Montello - Brockton, Mass.

▼ Felicija Grendelytė Bostone republikonų partijos 6-sios apylinkės komiteto išrinkta vicepirmininke. Komitete narių yra 35, jų tarpe 4 lietuviai. Į partijos suvažiavimą birželio 27 išrinkti 3 atstovai: pirm. O. Lomasney, P. Grendelytė ir Bronė Kapočienė.

ARGENTINOJE. - Dalis svečių dalyvavusių Juozo Urbono pagerbtuvėse, jo amžiaus 60 metų sukakties proga. Sukaktuvininko kairėje sėdi jo žmona Zuzana, dešinėje - O. Ozinskienė, E. Brazinskienė ir O. Valentinavičienė. Stovi Urbonų sūnus Juozas ir Viktoras su savo šeimomis, A. L. Balso red. K. Norkus ir kiti giminės ir draugai. Urbonai turi kelis namus Buenos Aires provincijos mieste Floridoje, vilą prie Atlanto, 4 automobilius. Jų fabrikas kas mėnesį pagamina po 400 tuzinų šepetėlių, po 200 tuzinų valinių šluotų ir t.t. Urbonai dalyvauja visuose kultūriniuose lietuvių rengimuose. P. Ožinsko nuotrauka

BOSTON, MASS.

Bostono inžinieriai pernai ir šiemet buvo suruošę eilę kultūrinių paskaitų. Paminėtinos: inž. K. Balkaus, Floridos universiteto lektoriaus "Urbanizmo teorijos kūrimas", inž. R. Šukio - N. E. universiteto mokslinio tyrimo nario - "Telemetrija ir komunikacija erdvėje", inž. E. Manomaičio - "Inžinieriai ir jų profesiniai rūpesčiai", dr. J. Girniaus - "Generacijų tautinė įtampa", dr. K. Krikščioniūvičiaus "Elementarinės detalės atominėje fizikoje".

Rudenį numatoma ruošti dr. R. Kontrimo paskaitą tema - "Kompiuterių programos sudarymas" ir inž. J. Štuopio - "Bostono kelių planavimo problemos".

Bostono lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga 21 m. sukakties minėjimas ruošiamas spalio 17 d. Sheraton Motor Inn, Quincy, Mass.

LIETUVIAI PIETŲ AMERIKOJ

▼ Llonginas Stankevičius, kilimo iš Alytaus, 1930 m. nuvyko į Argentiją. Gyvena Bahia Blanca mieste, gyventojų žinomas kaip geriausias virėjas. Karjerą pradėjo Buenos Aires Prancūzų ambasadoje kaip virėjas. Ambasadorius jį nusivežė į Prancūziją, kur 3 metus mokėsi ir dirbo geriausiose restoranų virtuvėse. Kalba 7 kalbomis. Kai buvo Austral viešbučio restorano koncesionierius Argentinoje, dar daugiau pagarsėjo. Televizijoje rodė valgių gaminimą, bet dėl ligos turėjo to darbo atsisakyti. Dabar Bahia Blanca mieste turi restoraną vardu Rotiseria Leonardo. Pagelbsti žmona, vaikai, duktė, Juana Albina de Monopoli studijuojanti humanitarinius mokslus, ir sūnus Aleksandras, chemijos inžinierius.

▼ Venezueloje 1971 m. vasario 16 įvyks Venezuelos L. B. suvažiavimas.

▼ Vytautas Dorelis, Urugvajuje audžia medžiagas lietuvių tautiniams kostiumams.

▼ Susivienijimo Lietuvių Argentinoje 1970 - 1971 m. Centro valdybą sudaro: R. Stalio - pirm., L. Stankevičius - vicepirm., G. Baršauskas - sekr., O. Zabaraukaitė - II sekr., A. Ramanauskas - išdinininkas, J. Bakaitis - II išd. Nariai - J. Mikulėnas, A. Paserbskis, T. Aliukas, A. Arlauskas.

Knight Cap

August Traun, sav.

LIETUVIŲ RESTORANAI

UZKANDŽIAI PIETŲS VAKARIENĖ	IVAIRŪS ŽUVIES PATIEKALAI

810 Chestnut St., Philadelphia, Pa.
ir
Baltimore Pike & Providence Rd.
Media, Pa.

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

1883 Madison Street • Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVERgreen 2-6440

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.
Telefonas: STagg 2-5938

LIETUVIAI CHICAGOJE

Naujoji Lietuvių Fondo valdyba

Dr. Kazys Ambrozaitis, anksčiau išrinktas Lietuvių Fondo tarybos pirmininku Chicagoje pristatė sekančius narius į tarybą: dr. Vladą Šimaitį ir Antaną Reklaitį vicepirmininkais, Henriką Darą išdininku ir Joną Kučėną sekretorium. Pelnui skirstyti komisiją sudaro: dr. Jonas Valaitis, dr. A. Razma, dr. F. Kaunas. Investavimo komisija: inž. V. Naudžius, informacijos - A. Santaras ir inž. V. Kutkus.

▼ Kipras Bielinis prieš mirtį (mirė 1965 m. gruodžio 7) parašė testamentą, paskirdamas \$3,000 premijai už mokslinį arba beletristinį veikalą apie rusų - komunistų ir vokiečių - nacių Lietuvoje įvykdytus teroristinius veiksmus ir genocidą. Premijai veikalai turi būti įteikti iki 1972 m. sausio 1 d. P. Venclova, 6324 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629.

▼ Šv. Kazimiero kapinėse kapams puošti dienoje Chicagoje susirinko virš 1,000 lietuvių pagerbti kapinių steigėjus ir jose palaidotus lietuvius. Pirmą vyskupijos nelietuviška administracija buvo nutarusi lietuvius "apmalšinti", tad pastatė dail. R. Mozoliausko suprojektuotą paminklą. Bet į jo atidengimą nebuvo pakviesta nė viena lietuvių organizacija! Dėl to šioje kapams puošti dienoje lietuvių organizacijų vardu, PLB sekr. Kazys Barzdukas ir sklypų savininkų S-gos kapinėse pirm. L. Gedraitienė, giedant šv. Mergelės Marijos chorui ir visai publikai pritariant, padėjo vainiką. Kalbėjo LB narys Jonas Vaičiūnas ir Pasauliečių teisėms ginti komiteto pirmininkas Algis Regis.

Lietuvių šv. Kryžiaus parapijos kunigas - 4 vaikų tėvas

Vytautas Gorinas, buvęs eilėje restoranų Chicagoje vyriausiu padavėju, kaip praneša Back of the Yards Journal, birželio 6 įšventinamas Romos katalikų kunigu ir birželio 7 d. 9:30 v. ryto šv. Kryžiaus bažnyčioje, 4557 S. Woods Ave., laikys mišias. Jo ordinacijai šv. Marijos bažnyčioje, De Kalb Ave., 3:30 v. p. p. vadovaus vyskupas Arthur J. O'Neil iš Rockford, Ill. diecezijos.

Įšventinamasis dar 1942 m. didesnę teologinių studijų dalį buvo baigęs Lietuvoje. Būdamas subdiakonu Lietuvoje vedė Juozapiną Kirlytę. Vėliau tarnavo Lietuvos kariuomenėje. 1948 m. pasitraukė į Vokietiją. Tais pat metais su žmona ir keturiais vaikais atvyko į Jungtines Valstijas ir apsigyveno Chicagoje. Studijavo muziką, įsigijo mokytojo laipsnį. 1955 m. mirė vos 32 m. amžiaus žmona. Stengdamasis vaikams suteikti katalikišką auklėjimą, susirado darbą valgyklose padavėju. 1969 m. jau buvo vyriausiuoju padavėju viešbučiu-

se, o vėliausiu laiku Cafe La Tour. Atnaujino seminarijoje teologijos studijas ir buvo priimtas į St. Francis seminariją, Milwaukee, Wis., kurią geg. 2 baigė.

Gimęs 1916 m. Tuloj, Rusijoje. Su tėvais persikėlė į Lietuvą. Tarnaudamas kariuomenėje buvo pul. Budraičio adjutantas. Klebonas Tėvas Abromaitis priimdamas jį į šv. Kryžiaus parapiją palinkėjo daug metų tarnauti vyriausiu padavėju prie Viešpaties stalo.

Į Jungtines Amerikos Valst. atvykęs - kalbininkas - anglistas, redagavęs Angliu-lietuvių kalbų žodyną, Vilniaus universiteto docentas Alfonsas Laučka sako:

Vokiečių kalbos įgūdžius porą kartų tikrinausi Vokietijoje. O, štai, dabar du su puse mėnesio padirbėsiu Jungtinėse Amerikos Valstijose, Michigano universitete. Vyksta pagal pasikeitimo specialistais tarp Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų.

ALICE STEPHENS

Pagerbė Alice Stephens

Gegužės 23 Jaunimo Centro patalpose Chicagoje buvo pagerbta Amerikos lietuvių Alice Stephens-Stėponavičienė. Šiemet sueina 40 m. kai ji įsteigė dainavimo studiją ir 30 m. kai suorganizavo Moterų ansamblių.

Alice Stephens-Salaveičikaitė gimusi 1905 m. lapkričio 29 Manchester, Conn. Vidurinių mokslų ėjo New Britain, Conn. Mokydamosi biznio kolegijoje ji lankė Hartford, Conn. muzikos konservatoriją. Baigė dainavimo ir fortepijono diplomą.

1926 m. persikėlė į Chicago, Ill., kur muzikos studijas dar gillino American Music konservatorijoje. 1929 m. gavo Muzikos bakalauro laipsnį.

Kaip dramatinis sopranas įsijungė į Birutės ir Pirmyn chorus. Nuo 1927 iki 1931 m. vadovavo vaikų chorui. Daug jos mokinių laimėjo stipendijas, studijoms muzikoje. 1929 m. su Chicagos simfoniniu orkestru pati suorganizavo koncertą. 1938 m. su Pirmyn

choru buvo išvykusi į Lietuvą, kur dalyvavo 36 koncertuose.

1930 m. Fine Arts namuose įsteigė savo studiją. 1940 m. suorganizavo Lietuvių dainos ansamblių -- Alice Stephens Singers. Per 20 m. su šiuo chorą suruošė 454 koncertus.

1941 m. Chicago Tribune festivalyje Cook apskrities moterų chorų varžybose laimėjo pirmąją vietą.

Du metus dainavo su Grant Park simfoniniu orkestru.

Koncertavo New Yorke, Clevelande, Philadelphijoje, Pittsburghe, Detrote, Baltimorėje, Kanadoje. Per jos dainininkų chorą perėjo 514 dainininkų. Beveik visos jos dainininkės yra Amerikoje gimusios.

Alice Stephens, be to, yra dalyvavusi eilėje Vienybės koncertų New Yorke su Pirmyn chorą ir savo vadovaujamu merginų ansambliu.

Eilėje koncertų Chicagos Orchestra Hall pristatė

Anna Kaskas, Polyną Stoską, Z. Griškaitę, R. Jušką, Ipolitą Nauragį, A. Brazį, S. Barą-Baranauską

Ji dėsto muziką Clare Powell Academy of Theatre Arts ir Marijos Aukštesnėjų mergaičių mokykloje.

1957 m. pakviesta vadovauti Chicago Conservatory of Music kolegijos chorui. Lietuvių choras į jį įjungtas.

JAV ir Kanados Dainų šventėse 1956 m. Chicagoje buvo komiteto pirmininke. Aktyvi ir Chicagos Operos moterų chore. 1967 m. suorganizavo Aidutes.

Jos vadovaujamų grupių yra daug dainų įrašytų High Fidelity plokštelėse.

Nedaug teturime Amerikoje tokių lietuvių, kurios būtų tiek daug darbavusios mūsų kultūriname gyvenime. Šiuo atveju Alice Stephens yra Amerikos lietuvių pažiba ir verta didžiausios pagarbos.

Alice Stephens linkime dar daug darbingų metų muzikinėje srityje.

JUOZO BANDŽIUKO BARAS IR RESORANAS

Cia vaišinsitės ir vaišinsitės ne tik Amerikos veik visais gėrimais — alumi, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. — Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

KABARETAS - ŠOKIAI

110 - 12 Jamaica Ave.
Richmond Hill, N. Y.

Telefonas 846-9286

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreiptės į

REAL ESTATE & INSURANCE
John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštas in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tyssliava and Jonas Valaitis at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: Applegate 7-7257. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tyssliava; senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edwardas Sulaitis. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. 11201

mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Lietuvos lietuvis Petras Klimas ir Amerikos lietuvis Bronius K. Balutis, galima sakyti, buvo Nepriklausomosios Lietuvos diplomatinės tėvai- auklėtojai. Amerikietis ir gyvenimą baigė diplomatu Londone, susilaukdamas ir Britų imperijos galybės sunykimo ir Nepriklausomosios Lietuvos tapimo Tarybine Respublika.

Klimui likimas buvo žiauresnis.

Dėl Prancūzų dvasinio sugniužimo, Klimas buvo pavestas nacių policijai, kuri jį 1943 m. per devynis mėnesius valkėjo po Europos kalėjimus, "etapu" tremdama jį į Lietuvą. Čia Klimą 1946 m. paėmė rusų policija ir ištrėmė į Sibirą. Paleido tik 1954 m.

Balutis mirė Londone. Anglijos ir Amerikos lietuviai surinko aukų jo paminklui, kuris neseniai pastatytas Londone. Gaila, Amerikos lietuviai permaža teprišidėjo aukomis; čia tą reikalą nustelbė vietiniai aukų rinkėjai savoms organizacijoms.

Klimas mirė 1969 m. sausio 16 d. Kaune, su kuriuo buvo surištas jo diplomatinis gyvenimas, nors tautinę veiklą ir buvo pradėjęs Vilniuje.

Ar bus jam pastatytas paminklas — nežinoma.

Ir Klimas ir Balutis buvo carų imperijos aukštųjų mokyklų auklėtiniai, kuriose idealas — tarnauti visuomenei ("eiti į liaudį") — buvo studentų keliama ir branginamas, ko nebuvo nepriklausomos Lietuvos aukštosiose mokyklose ir nėra Vakarų mokyklose.

Klimas lankė universitetą Maskvoje, kur savo laiką mokėsi dr. Šilupas, dr. Basanavičius ir visa eilė kitų lietuvių veikėjų.

Balutis baigė matininkų mokyklą Pskove, kuris su gretimu Novgorodu, turėjo daug santykių su Didžiąja Lietuvos kunigaikštystė, besiginančia nuo vokiečių ordino kardininkų ir Maskvos rusų.

Studentaudamas Klimas buvo vienas redaktorių lietuvių liaudžiai pasiaukojusių studentų "aušrininkų", leidusių organą Aušrinę (1910-1914), kurioje tarp kitų, pasireiškė ir Kijeve mokslus ėjęs Vienybės bendradarbis poetas Zigmantas Gaidamavičius.

Aušrinė buvo įkurta Stasio Šilingo iniciatyva. Juodu su Klimu ryškino aušrininkų ideologiją, skatinami dar jaunatveje mirusio filosofo Bytauto, siekusio paryškinti lietuvių kūrybos bruožus. (Šio klausimo, ryškinti mūsų poetai ir kūrėjai ir dabar dar kažkodėl bijo imtis!)

Gyvendamas — Amerikoje Balutis ėjo į liaudį Lietuvai patarnauti. Visų pirma, Tėvynės Mylėtojų draugijos vardu išleido (su Gabrio tada gyvenusio Paryžiuje ir Šveicarijoje pagalba) Kudirkos raštų šešis tomus — raštus, kurių bijojo imtis išleisti Nepriklausoma Lietuva ir nedrįsta Tarybinė Respublika. Po to, per tris metus Balutis lankė "liaudį" Chicagos užieigose, kur stropiai apklausinėdavo

Tęsiama 5 psl.

Gianahalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Lietuviškų mirusių dūšių katalogas

Buvo laikai, kai mirusiomis rusiškėmis dūšiomis varė biznį Čičikovas. Neseniai ELTA New Yorke sudarė ir išleido VLIKO seimo darbus, tikriausiai — mirusių dūšių lietuvišką katalogą. Va, seime, buvo 43 atstovai ir atstovavo 15 sąjūdžių:

1. Lietuvių Fronto Bičiulių — 3 atstovai,
2. Lietuvių Krikščionių Darbininkų Sąjunga — 2 atstovai,
3. Liet. Krikščionių Demokratų Sąjunga — 3 atstovai,
4. Lietuvių Rezistencinė Santarvė — 3 atstovai,
5. Lietuvių Tautinis Sąjūdis — 4 atstovai,
6. Lietuvių Vienybės Sąjūdis — 3 atstovai,
7. Lietuvos Atgimimo Sąjūdis — 2 atstovai,
8. Lietuvos Darbo Federacija — 3 atstovai,
9. Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga — 3 atstovai,
10. Lietuvos Socialdemokratų Partija, Užsienio Delegatūra, 4 atstovai,
11. Lietuvos Ūkininkų Partija — 2 atstovai,
12. Lietuvos Ūkininkų Sąjunga — 3 atstovai,
13. Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjunga — 3 atstovai,
14. Maž. Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis — 2 atstovai,
15. Ryt. Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis — 3 atstovai.

Iš šių dūšių bent pusė dar rodo kai kurių gyvybės žymių, kai ką spausdina, kartais išgirstam apie kokius jų subuvimus ir pn. Kitų jau seniai nėra tarp gyvųjų. Dar būtų kiek logiška, jei visas tas dūšias atstovavusių akaičius. Dabar gi koks jų atstovavimas, kai už tų atstovų nėra jokios gyvos dvasios ir kai nei tauta, nei tautos dalis nedavė mandato. Šalia kokių "Krikščionių Darbininkų" grupės atstovo visiškai ar ir dar geriau tikėtų pvz. kugelio mėgėjų klubo atstovai.

"Atstovų" besama 43. Jų sąstatas ne geresnis už "grupių" sąstatą. Tokiam VLIKO seime turėtų dalyvauti pačios pajėgiausios išsilvijos smegenys. Deja, iš tų

43-jų periodikoje pastoviau besireiškia 3-4 asmens, o apie reiškimąsi istorijos, geografijos, etnografijos, politikos, ekonomikos, socialinių mokslų studijas čia ir kalbos nėra. Tie atstovai — tipiški mirusių dūšių kolekciniai, geriausiai atveju, taverinio lygio "politikai".

Apie tokius veikėjus nelengva kalbėti, nes jie nėra kokia vertybė, o jie patys to ir nesupranta ir nenori suprasti. Nuo įvertinimo jie ginasi susitapatindami su Lietuvos laisvės ir už tą laisvę kovos idėja. Neigiamą apie juos pasisakymą jie nieku kitu ir nelaiko, kaip tik neigiamu pasisakymu dėl Lietuvos nepriklausomybės. Susinešiojusi kepurė bando susitapatinti su bajoro galva.

VLIKO seimas parodė, kad yra būtina VLIKO reforma. Mirusios dūšios jau ir paliks mirusiomis, stebūklų nereikia laukti. Kas mirė, turi būti laidojamas, o ne į VLIKO sąrašus įtraukomas.

VLIKas turi vertingą idėją, turi ir vertingų žmonių (pvz. dabartinį pirmininką ir kt.). Tačiau VLIKui vien dėl šių žmonių priešas (atsait — bolševikai) net ir galvų nesuka. Juk jiems užtektų pasaulyje paskleisti kad ir anglišką brošiūrą su VLIKO mirusių dūšių, su grupių ir žmonių biografijomis. Matyt, laikoma, kad ir tokia brošiūra būtų lyg reklaminis darbas, daugiau VLIKui padėtų, nei pakenktų.

Naivu tikėtis, kad VLIKas Lietuvą išlaisvins. Net ir drauge su ALTu nieko nepadarys. Viena aišku: kur bebūtų, lietuviai turi būti gyvi, turi vardan Lietuvos dirbti, nors to darbo vaisių nunokstant dar ir nematyti.

Nėra jokio pagrindo tikėti, kad Lietuva jau neprisiuks kaip nepriklausoma valstybė. Kai kas apie tai jau ir aišku. Visų pirma, niekas nežino, kada tie laikai ateis. Antra — aišku, kad Lietuva jau niekad nebus tokia, kaip buvo. Mes turime nelengvą uždavinį — orientuotis į ateities aidus. Vis naujos kartos bręsta ir ateina gyventi bei veikti. Mes turime ne vien juos pamokyti, bet ir patys pasimokyti iš jų laiko ir iš dar ateisiančio laiko.

VLIKą turi sudaryti ne buvusios partijos, bet būsiančios partijos.

Pigus ir lengvas būdas biudžetams balansuoti

(Platesniam naudojimui pritaikintas dr. L. Kriaučeliūno išradimas).

Kaip žinome, šiais laikais ne vienai valstybei balsai sunku su pinigų. Visais galais didina mokesčius, o piniginių galų su galais nesuveda. Čia pasiūlymas toks: tegul kiekvienas išsiverčia su savomis pajamomis. Švietimas turėtų išsilaikyti iš pajamų už švietimą, krašto gynyba — iš atliekamų gilzių parduotuvėms, muitinės — iš "muitų, gemblertai — iš gemblerystės ir t. t. O mes jei kas mokesčius mokėtume, tai tik arba savu noru arba neturėdami kur pinigų dėti. Perspektivos labai šviesios.

Tokią tvarką dr. L. Kriaučeliūnas nori įvesti Lietuvos Bendruomenėje. Čia lietuviškos mokyklos išsilaikytų pvz. iš bulvinių čipsų parduotuvėms, choral — iš dainų švenčių, tautiniai šokiai — iš tautinių šokių švenčių ir t. t. Toki reikalai, kaip lietuvių mokslo ir meno kadrių rengimas, liuanistikos darbai ir pn. — tegul žinosi L. Kriaučeliūnui svarbu ... (galas žino, kas jam svarbu).

Tokios mintys kilo dr. L. Kriaučeliūnui užprotestavus tautinių šokių šventės pinigais mėginant kamšyti kitas skyles, ne tautinius šokius. Išėina, kad arba reikia LB centro valdybą sudaryti tik iš šio juokdario bičiulių arba išsilvijoje atsiskirti nuo lietuviškos veiklos planavimo. Atsisakyti Kriaučeliūno, nes šiaip jis yra labai vertinga lietuviška asmenybė. Bet kai jis kovoja su Nainiu, tai, matot, neįtikimai sutrinka.

Kiek žinau, iš tautinių šokių šventės pajamų atskiri šokėjų būreliai neremiami. Clevelando Grandinėle važiuoja į platų pa-

sauli lietuvių liaudies šokių stebūklų rodyti, o dėl to tautinių šokių pajamoms nei šilta nei šalta. Tautinių šokių repertuarai bent ligi šiol nesudarė sunkumų, nes buvo vertinami iš Lietuvos gautais J. Lingio ir kitų aprašymais. Argi kažkas jau ir tautiniuose šokiuose pinigų srityje taikosi tokiam rolei, kaip ALTas laisvinime?

KANADIEČIAI SKUNDŽIASI PAŠTO PATARNAVIMU

Kanados Tėviškės Žiburiai rašo: Su dabartiniu pašto ministerio E. Klerans atėjimu ir šeštadienio nubraukimu Kanados pašto patarnavimas labai sulėtėjo. Net pirmos klasės siuntos eina lėtai, o apie antros klasės siuntos nėra ko nė užsiminti. Ypač nukentė savaitraščiai. Jų administracijos pilnos skaitytojų skundų, bet jos nieko negali padaryti. Pvz. "Tėviškės Žiburiai" išsiunčiami iš Toronto kiekvieną antradienio vakarą. Torontiečiai gauna daugiausia sekantį ketvirtadienį arba penktadienį, o dalis — sekantį pirmadienį. Daug blogiau su tolimesnėmis vietovėmis. Vakarų Kanadoje laikraštį skaitytojai gauna tik po dviejų savaitių, kartais už 10 dienų. Toks pristatymas labai kenkia ypač tautinių grupių laikraščiams, atsiliepia į jų tiražą. Tai tikras peilis. Pašto mokesčiai spaudai liko gerokai padidinti. Vien dėlto daugelis laikraščių turėjo pakelti prenumeratos kainą.

MINISTERIS R. K. BALUTIS

mes

Atkelta iš 4 psl.

Ietuvius, norėdamas nustatyti tikslią lietuvių-lenkų kalbos ribą Suvalkijos parubežy. Dirbdamas kartografu pasaulinio masto Rand McNally žemėlapių ir gaublių firmoje, Balutis išleido labai tikslų Suvalkijos žemėlapi, kurio nė vieno egzemplioriaus neturi nei vienas mūsų pagarsėjusių archyvų nei muziejų, kaip Lietuvių Enciklopedija neturėjo nuotraukos, ir vargu ją teturės laidai anglų kalba.

* * * *

Klimo dukterė Eglė yra Prancūzo diplomato žmona, dabar S. Domingo respublikoje. Jai pavyko gauti Tarybų S-gos leidimą lankyti tėvą (kol jis buvo gyvas Lietuvoje) kelis kartus ir į Vakarus išsivežė brangių jo papasakojimų. Ji teisėtai sprendžia:

"Mano tėvas priklausė tai lietuvių vyrų kartai, kuri galėjo kalbėti apie visą Lietuvą — vakarykštę, šiandieninę ir rytojaus." Klimas pasakė, kad "nebus grįžta prie status quo ante" (prie kas buvo). Čia jam ir poetas Margalis — kun. Šnapštys pritarė savo — "senovė grįžt nebegali!" Pagal Klimą, nesvarbu, koks Lietuvos pavidalas, svarbu tik "kad ji būtų — gyventų", kad jai būtų pripažinta teisė būti ir gyventi. (Ar tegul ji būna ir Tarybinė Respublika?)

* * * *

Klimo nuomone (kaip ir daugelio mūsų) "tarp-tautinė Vakarų politika yra palikusi Lietuvą savo likimui", bet šiandieninė Lietuva, vis dėlto, yra nuėjusi į "savotišką evoliuciją".

Klimui, pirmoj vietoj, Lietuva reišė — "lietuvius, kurie tėvynėje gyvena ir miršta", o ne užsienyje veiksniuojančius ir nenorinčius santykių su "išdavikais" tėvynėje turėti.

Tai vis mintys, kurias Vienybė skelbė nuo Tysliavos laikų, ir kurios vis labiau ima įsišaknyti veiksniškų žmonių užrėkiamoje užsienio lietuvių visuomenėje.

* * * *

Klimas, kaip ir jo draugas diplomatas dr. J. Šaulys, gyvenime surinko didelį lituanistikos knygyną. Jis mėgo Lietuvos istoriją ir ta tema parašė keletą veikalų.

Šaulio knygyną nupirko Pensylvanijos universitetas, bet Klimo pateko lenkų bibliotekai Paryžiuje! Gal toms knygoms ten bus saugiau negu mūsų veiksnių ir fondų globoje? Veiksnių politika pareina nuo valstybių politinės santvarkos, o fondų — nuo lietuvių santaupų atsidūrusių nepastovioje biržoje.

Juozas Kreivėnas

IR STOVINT IR JUDANT

ŠOKIAI APLINK TAUTINIUS ŠOKIUS

Šį pavasarį Naujienos turi labai patogaus užsiėmimo — "gelbsti" tautinius šokius ir Grandinėlę nuo bolševikų. Mat, iš Lietuvos į JAV buvo atvykęs nusipelnęs šokių specialistas J. Lingys, buvo apsistojęs Clevelande pas Grandinėlės vadovą L. Sagį ir ta proga būk tai taip pagelbėjęs L. Sagiui, kad Grandinėlės lietuviški šokiai jau išeiną visai kaip rusiški.

Pavėlavo Naujienos ir visoki vaičiūnai, nes Lingys mūsų tautinius šokius net ir išveivijoje "gadina" ne nuo šandien. Nei viena mūsų tautinių šokių šventė Chicagoje neapsiėjo be Lingio kūrybos. Beveik ištiesai buvo plagijuojami repertuarai. Teko spaudoje matyti patarimą taip pagamintus repertuarus saugoti ir parvežti į būsimą išlaisvintą Lietuvą...

Patsai L. Sagys pasiūlė patikrinti Naujienų teiginius ir nusikaltusiems "už pakūtą" pasivaikščioti. Jei L. Sagys tikrai taip elgėsis, kaip Naujienos rašo, tai jis sutinkas pėsčias iš Clevelando ateiti į Chicago ir Naujienų atsiprašyti. Gi jei pvz. Sagys tikrai nevežė Lingio į Kanadą pasimatymui su ponia Breichmaniene, tai turėtų Naujienų redaktoriai pėstute kulniuoti į Clevelandą irgi atsiprašyti. Iš pasiūlymo aišku, kad Sagys yra tikras, kad Chicago-Clevelandas pasivaikščiojimas priklauso Naujienoms. Atrodo, tikros ir Naujienos, nes faktų tikrinti nesisiūlo, o ta proga Sagį kaltina, būk kažkoks Lingio draugas buvęs Kanadoje ir lietuviškus šokius komunistinės. Ką to Lingio draugo veikla turi bendra su L. Sagiui, neaišku, bet Naujienoms aišku.

O man aišku štai kas: medus ligi tam tikro kiekio yra saldus, paskui apkarsta. Kai kam ir tėvynė Lietuva iš didelės meilės tapo nemielia. Medaus persivalgiusiam nesiūlyk medaus, o Lietuvos meile persisotinusiam tik neužsimink apie Lietuvą.

Tokia kilni šios neapykantos versija. Žinoma, gali būti versijų ir ne tokių kilnių...

TYLA UŽMUŠA

Tyla turi žudančių ypatybių, veikia kaip nuodai. Viešas įvykis gali būti giriamas, gali būti kietai kritikuojamas,

bet kai kuriais atvejais pati aštriausia kritika būna įvykio nutylėjimas. Pastaruoju laiku Chicagoje tylos smūgiais buvo sutikti dviejų chorų pasirodymai.

Pirmasis — Dainavos ansamblis. Kovo 15 surengė religinės muzikos koncertą. Švento Kryžiaus bažnyčioje. Klausytojų prisirinko apypilnė bažnyčia. Šalia Dainavos rodėsi rinktinės Chicago lietuvių vokalinės ir vargonų jėgos. Repertuaras žymia dalimi buvo sudarytas iš lietuvių kompozitorių kūrinių. Nepaprasto įspūdžio (B. Brazdžionio žodžiai) kantata De profundis.

Dainavos koncertas buvo didelis meninis lietuvių įvykis, krikščioniško turinio. Po koncerto turėjome kur nors spaudoje rasti choro, solistų bei rengėjų moralinį atlyginimą ir viešą meninę ataskaitą — recenziją. Deja, kažkam Chicagoje panūdo Dainavą tylėjimu užmušti. Sako, nulėmė pletkai ir asmeniškumai.

Antrasis žudomasis — Marquette Park lietuvių parapijos choras. Vadovauja Vl. Baltrušaitis. Verbų dieną Cicero šv. Antano parapijos bažnyčioje buvo šio choro religinės muzikos koncertas. Programoje Sasnausko Requiem ir kita. Buvo ir solistų.

Su Vl. Baltrušaičio chorą atsitiko visai taip, kaip su Dainava: davė rimtą koncertą. Tai buvo Verbų sekmadienį Cicero šv. Antano parapijos bažnyčioje. Nežiūrint turėtų sunkumų (dalis solistų dėl flu epidemijos negalėjo dalyvauti), choras buvo vertas viešo gero žodžio.

Bent jau tokio dienraščio, kaip Draugas, šios srities politika galėtų būti žymiai geresnė:

KATALIKŲ SKAIČIUS MAŽĖJA

Pagal oficialius duomenis Amerikoje katalikų skaičius mažėja. Skelbiama, kad dabar katalikų yra 23.5 nuošimčio visų gyventojų, būtent 47,872,089. Vyskupų yra 285, kunigų 59,192, vienuolių vyrų 11,629, moterų 169,931.

ŠOKA CLEVELANDO GRANDINĖLĖ

TURISTINIŲ NUOTRAUKŲ
PARODA VILNIUJE

Vilniaus Pergalės kino teatre turistinių nuotraukų paroda aplankė tūkstančiai vilniečių. Vertinimo komisija, kuriai pirmininkavo A. Sutkus, pirmąją premiją (turistinį keltalapių Krymą) paskyrė vilniečiui Romui Augūnui už nuotrauką Nebylė tyluma. Dvi antrosios premijos (turistiniai keltalapiai į Leningradą) paskirtos kaunietei Jadvygai Simkutei už turistinių nuotraukų ciklą ir vilniečiui Rimantui Baleičiui už nuotrauką Poliarinis Uralas. Trys trečiosios premijos (turistiniai keltalapiai į Palangą) atiteko kauniečiui Beniuviui Rūpeikai už nuotrauką Harmonija, telšiečiui Danieliui Starui ir panevėžiečiui Romui Mažyliui už turistinių nuotraukų ciklus.

LIETUVOJE APDOVANOJO
DVIDEŠIMTS TEATRALŲ

Pasibaigė Lietuvos teatrų festivalis. Šios scenos meno šventės rezultatai buvo aptarti aktorijų namuose baigiamosiose konferencijose.

Konferenciją pradėjo Lietuvos Teatro draugijos valdybos pirmininkas J. Kavaliauskas. Teatro kritikai A. Vengris, A. Girdzius, V. Zabaraukas, T. Rostovaitė, J. Aleksaitė, D. Judeliūnas, E. Aukštikalnis, A. Samulionis, muzikologas V. Mažeika, Kultūros ministerijos Meno reikalų valdybos viršininkas R. Jakučionis išsamiai analizavo festivalio dienomis parodytus spektaklius, pažymėjo jų teigiamas savybes, sėkmingus kūrybinių kolektyvų išsiskyrimus, kalbėjo apie atskirus režisūros ir apipavidalinimo trūkumus.

Už sėkmingą darbą, kuriant jubiliejinis spektaklius, 20 aktorijų, režisierių ir dailininkų pažymėta festivalio diplomais ir piniginėmis premijomis. Jais apdovanoti scenos meistrai, kūrę spektaklius "Audroje" (Akademini operos ir baleto teatras), "Didysis prologas" (Panevėžio dramos teatras), "Baltuoja burė tolumoj" (Valstybinis jaunimo teatras), "Bolševikai" (Kauno dramos teatras), "Amžinasis šaltinis" (Šiaulių dramos teatras), "Pirtis" (Klaipėdos dramos teatras), "Viskas lieka žmonėms" (Vilniaus rusų dramos teatras), "Sukūryje" ir "Tiltas" (Akademini dramos teatras).

PAMINĖJO SLANČIAUSKO
GIMIMO SUKAKTĮ

Vilniaus kraštotyrininkai paminėjo lietuvių liaudies šviesybės, tautosakininko, poeto Mato Slančiausko gimimo 120-ąsias metines. Apleto jo gyvenimą ir darbus papasakojo Literatūros muziejaus darbuotoja M. Macijauskienė. Visus sudomino prisiminimai 73 metų amžiaus Skaistgirio apylinkės Reibentų kaimo gyventojų B. Baltos, kuris vaikystėje pažinojo M. Slančiauską. Iš žmonių surinktomis žiniomis apie M. Slančiauską pasidalijo kraštotyrininkas J. Petrulis ir Skaistgirio vidurinės mokyklos mokytojas P. Budraitis.

Žvelgiu į tolius

Nelaukta netikėta...

Visai arti 1924 m. atostogos. Pasklido žinia, išblaškusi iš galvų teorijas, ginčus, bombas ir visus „veltšmercus“. O žinia buvo tokia: atostogų metu aušrininkų centras organizuoja ekskursiją. Susitinkam Kaune, o iš ten — kelionėn po Žemaitiją! Ir kas įdomiausia — Žemaičių Kalvarijoj būsimė kaip tik tada, kai į „Kalvarijas“ suplauks iš visos Lietuvos maldininkai. Tai ne juokas! O dabar kiek kalbų, kiek klegėjimo.

Po kelių dienų kilo toks lyg juokais pasakytas sumanymas, iš karto pasirodęs stačiai beprotiškas: o kad taip mes, Marijampolės Realinės gimnazijos aušrininkai, nuvežtume į Žemaitiją Gogolio „Revizorių“?

— O kodėl „Revizorių“?

— Kodėl ne „Vedybas“?

— O kodėl ne abu — „Revizorių“ ir „Vedybas“?

Iš tikro, kodėl nenuvežt Gogolio „Vedybų“ ir „Revizoriaus“? Aišku, tai pamišimas ar tiesiog neįvykdoma svajonė. Bet kodėl ir nepasvajot, kodėl mintimis nepaskrajot su Gogoliu po Žemaičių žemę?

Tai, žinoma, juokinga. Kurgi moksleivukai pajęgs su savim tempt dekoracijas, sudėtingą Gogolio laikų garderobą, grimo tuojus ir kitką? Dar nežinia, iš kur sukrapštysim patys kelionei pinigų. O kaip režisierius, tas mūsų mokytojas Žiugžda?

— Aišku, jis tik pasijuoks...

— Iš kur žinai?

— Kada draugas Juozas juokėsi iš jaunimo ir jo sumanymų?

Po keleto dienų lyg apkerėti, ir mokytojas Žiugžda jau visas apimtas šito sumanymo. Jis susijaudinęs, mostaguoja savo ilgomis rankomis, didelės plaštakos tai velia plaukus, tai pridengia pulsuojančius smilkinus. Vežam abu Gogolio spektaklius — „Revizorių“ ir „Vedybas“! O jis lyg laivo kapitonas jau viską išplanašęs, išrikiavęs: tą paimt į jūrą, tą palikt krante.

— Nieko nereikalingo kelionėn. Tik tai paimt, be ko negali apsieiti spektaklis! — net pakimusiū balsu, skelbia komandą mūsų kapitonas.

— O gal be frakų?

— Kaip be frakų? Dings Gogolis be tų visų frakų, smokingų...

— Juk visi tie frakai, surdulai, vizitės suskolinti iš mūsų miesto ponų. Ar tie ponai paskolins į kelionę?

O kaip mudviem su Onute Luobikyte? Aš viršininko žmoną vaidinu, Onutė — dukterį. Kaip moterys turi apsirengt? Žemaitijoj gali gaut kokį „šimtakvoldį andaroką“ ir „kvolduotą“ jakę su pūstom rankovėm, gražiai siuvinėtų lietuviškų prijuosčių, o kur tu gausi puošnią „gogolišką“ suknią?

— Tų brangių suknių, žinoma, Marijampolės ponios neskolins, — sakau aš, tvirtai žinodama padėtį.

— Ir nereikia. Tegul neskolina. Apsirenkite, kaip žinote. Tik kad būtų prašmatniai, — sako mokytojas.

— Bet iš kur? Kur gaut?

— Visur yra ponių ir poniūčių, pagaliau yra mokytojos — pakviesim į vakarą ir paskolins, — užtikrintai sako mūsų režisierius.

— Aš labai aukštą, man ne taip lengva gaut, — susirūpinu.

— O aš stora, — juokiasi Onutė.

— A, — numoja ranka mūsų kapitonas, — jūs pačios rasite išeitį. Svarbu, kad atrodytumėt, nu — à la *Chort poberi!*

Visi kvatojam. Mūsų mokytojo Žiugždos optimizmas užkrečia visus. Visų dega akys, daužosi širdys. Šimts pyptkių! — viską padarysim, kad tik žemaičiams pirmusyk parodytume Gogolį.

Kokia čia gali būti abejonė?! Parodysim, būtinai parodysim mūsų žemaičiams abu Gogolio spektaklius. Ir dar kaip parodysim — visame jo blizgėjime.

Nesmagu prašyt tėtę pinigų, bet iš kur paimsi kelionei? O kai pamačiau atvažiuosį, visą nuo vasaros darbų tokį suvargusį, neišdrįsau prašyt, tik papasakojau patį sumanymą. Tėtė žvilgtelėjo į mane:

FRAGMENTAS IŠ M. MEŠKAUSKIENĖS
JAUNYSTĖS ATSIMINIMŲ. VEIKALĄ
IŠLEIDO VILNIAUS VAGA 1969 M.

— Tur būt, labai nori važiuot? E, kur čia nenorėsi! Kai buvau jaunas, kur tik kas — tuoj raitas joju ar važiuotas važiuoju. Vis ką nors naujo pamatai, sužinai. Kas nenorės svieto pamatyti? — susimąstęs lyg su saviimi kalba tėtė.

Tėtė žinojo, kaip aš mėgstu keliaut. Jei kur važiuodavo su reikalais ar pas girininką, arba su vyrais į girias medžių vežt (arti nebuvo), vis paimdavo mane. Būdavo, sėdim su tėtė ant aprinto šiaudų maišelio, arkliai ristute tripena, keldami kojom dulkes, kvepia mamytės įdėtas pundelis su duona ir sviestu. Aplinkui tokia ramybė, tokia šventiška tyła... Vis keičiasi Suvalkijos lygumos, toliuose dunkso girios, saulutė kepina nugarą, monotoniškai į dyselį baladojasi branktai... O mes važiuojam važiuojam. Ir tylim abu. Gera važiuot, vingiuot iš kaimo į kaimą, iš kelelio į kelelį...

— Tėtė, ar šiandien privažiuosim tą tolimą girią? — klausdavau, kai dar buvau mažesnė.

— Ne, mes privažiuosim Igliskėlius, paskui pasukim į kairę, paskui... — tėtė papasakoja visą kelią, išvardina daugybę man nepažįstamų vietovių. Ir vėl tylim.

Vėliau tos vietos jau pasidarė pažįstamos, bet tėtė mėgdavo važiuot vis kitais keliais.

Staiga pakels botagą ir rodo:

— Matai tuos namukus? E-ė, kaip jau apgriuvę — ten gyveno toks račius. Ot, drūtas vyras buvo, vienas vežimo pasturgalį pakeldavo... Apsiskaitęs toks, daug žmogus žinojo...

Arba vėl po kiek laiko pakelia botagą:

— Matai anava pagiry tas akmenų krūvas? Kadaisė čia gyveno toks malūnininkas. Per cicilmetį pas jį rinkdavosi vyrai...

Mes sau linguojam toliau. Įneriam į nedidelę giraitę, vėl išneriam ir lyg siūbuodami važiuojam pagirio duobėtu keliu.

— Ve, toj apgriuvusioj stubaitėj gyveno tokia patvirkusi merga. Visoki girtuokliai, pramušgalviai naktimis rinkdavosi, — nusišluostęs dulkes, nuspiauna tėtė.

Tėtės tie keliai važinėti išvažinėti, pažįstamos vietovės, trėbesiai, žmonės ir jų gyvenimas. Staiga pasineriam į tankią, kone apytamšę girią, tai vėl išriedam į palaukę. Ir taip visą dieną...

Kartais užgriūdavo lietūs, žaibai ir perkūnijos, kažin kur į pastogę užvažiuodavom, palaukdavom ir namo grįždavom vėlai — sutemus, vidurnaktį, kartais ir po vidurnakčio. Mamytė kad užsipuls tėtę:

— Ir kam tą mergaitę tampa po girias per lietų? Mudu su tėtė tik susižvalgom, tik šypsomės nususukę. Kaip mamytė nesupranta, kad naktį mėnesienoj ar audroj taip gražu keliauti?! Ir kokie skanūs pašildyti pietų barščiai, lašinių gabalėlis, kai grįžtam abu permirkę ligi siūlelio...

— O ką jau čia namie išstupės mergaitė — bent svieto pamatys.

— Anoks čia svietas tose giriose... — meta mamytė. Pakylam abu su tėtė iš užstalės, sušilę nuo karšto viralo. Tėtė šluostosi ūsus:

— Na, o dabar į miglius — ryt anksti į darbus.

— Koks čia ryt — tuoj pragys gaidžiai, — kiek atlaidžiau užbaigia mamytė.

Kas ten mane budins anksti rytą. Ligi pusryčių miegas nepaleidžia.

— Tai sakai į Žemaitiją? — lyg iš kur sugrįžęs klausia tėtė.

Papasakoju kelionės maršrutą. Tėtė atidžiai klauso. Jo akyse linksmos ugnelės.

— A, kad jaunesnis būčiau... gerai pavazinėt...

Patylėjęs vėl klausia:

— Tai Palangą ir jūrą, net pačią Klaipėdą pamatysit?

— Ir jūrą... Iš Klaipėdos namo.

Ilgokai susimąstęs tėtė tyli, tik staiga, lyg ką nesmagaus-prisiminęs, klausia:

— O pinigų, pinigų ar daug reikės?

Aš pasakau.

— Tu nežinai, kaip dabar sunku... Skolos, prakeiktos skolos... Na, o tu važiuok, važiuok. O pinigų, tegu

Žvelgiu į tolius

Tęsinys iš 6 psl.

juos kur paraliai, teks pas Maušius pasiskolint,— nusilūsto suprakaitavusių kaktą tėtė.

Aš vėl, lyg tada vaikystėj prie Kaunienės būdelės; žiūrau į tėtės sugrubusią suskilusiais nagais ranką — tokią gerą tėtės ranką...

Ak tu gražioji vasara! Palaimintos Suvalkijos lygumos, pilnos žemės gėrybių, pilnos saulės! O melsva pagangė net virpa nuo vityrėlių čirenimo. Susimąstę sodai tylėdami brandina vaisius. O darželiai... šypsosi, juokiasi, skamba, žadina siekimus, svajones...

O gerasis mano tėviškės laukų vėjas! Toks pasiilgintas, lauktas — jis tiesiog apkabina alsuojančių laukų šilumą, paglosto, pasupa, paliūliuoja. Jis pasitikęs tarytum tau sako: nusiramink, apsidairyk, pasižiūrėk ir pasidžiauk — kokia graži tavo tėviškė! Kokie geri žmonės, su kokia meile jie purena žemelę... Nusiramink, pasidžiauk... surasi takus takelius, surasi ir tą didįjį kelią, kuriuo eisi be atodairos...

Nusiramink, pasidžiauk!..

Bet nusiramint ir džiaugtis nebuvė kaip. Namie buvo nematomas, bet aiškiai jaučiamas įtempimas. Sugrįžusių atostogų mamytė pasveikino, pavaišino ir vis įtariai, lyg nejuoim, dirščiojo į mane — tai dūsavo, tai tylėjo. Tėtė, grįžęs su visais iš laukų, skubiai pavalgydavo ir lyg išvartytas sprukdavo pro duris.

Tik po kelių dienų mamytė, neramiai valydama puodus ir tvarkydama stubą, pratarė:

— Tai važiuoji...

Aš tik susigūžiau ir laukiau.

— Vis su tais bedieviais...

Tyla.

— Viena mergaitė, be tėvų, be brolių, be seserų į svieto kraštą...

Ilgoka tyla. Jau ašaros jos akyse, jau dvi didelės rieda per veidus.

— Tyli, tu vis tyli... nenori atsivert motinai...

Mamytė man visuomet prikaišiojo užsidarymą. Jos balsas jau dreba, ji dar mėgina susilaikyti, atsėda prie stalo, ranka braukia ašaras.

— Kaip tu viena į tokią tolumą... — nutrūksta balsas, krūpčioja pečiai. — Ir dar su kokiais?.. Kurie į dievą netiki... Prašau tave, vaikeli, nevažiuok, pasigailėk ligotos mano širdies!

Karas, brolio mirtis ir raudos sugadino motinos širdį. Žinojau, kad kiekvienas susierzinimas sukelia jai aštirus širdies priepuolius. Todėl susirūpinus ieškojau žodžių, kaip viską trumpiau ir aiškiau nusakyti. Pasakojau, kad važiuoja mokytojai, mergaitės ir berniukai. Kaune prisijungia rimti pagyvenę žmonės. Visą dieną kelionėj,— atvykę apsisostim mokytojų šeimose. Na, ko gi čia rūpintis?!

— Ir kodėl, kodėl tu susidėjai su tokiais žmonėmis?

— Betgi tai patys geriausi žmonės...

— Bedieviai tau patys geriausi,— verkia ir maldauja nevažiuot.

Ir taip diena iš dienos.

Mano aiškinimai, kad negaliu nevažiuot — aš vaidinu, pasižadėjau ir negaliu apgaut draugų,— nieko nepadėjo. Ji verkė, vaikščiojo lyg žemės pardavus, apimta nevilties.

Įtempimas kasdien didėjo.

— Kad ją kur, tą kelionę! Mama naktimis neduoda ramybės, nors gyvas į žemę lišk! — kasydamas pakaušį, skundėsi tėtė.

— Bet aš turiu važiuot, tėtė.

— Ką čia šnekėt, ką šnekėt! Kas su visais sutarta, tai jau kaip nukirsta. O dar ir mokytojas. Negražu būtų!

Keletą dienų prieš kelionę mamytė lyg nurimo.

— Tai važiuosi, vaikeli?

— Turiu važiuot.

Mamytė sukruto, susirūpino — kaip čia dabar: suknelės prastos, batai nusidėvėję, nė kuo apsirengt prieš tokį svietą. Aš pasakiau, kad man nieko nereikia. Viską išsiskalbčiau, susitvarkiau. O išėiginę Kastulę savo paskolina.

— Išsiskalbė, susitvarkė! Į tokią tolumą — patil!

Aš tik žiūrėjau ir stebėjaisi. Vadinasi, sutiko. Ji

viską peržiūrėjo, pagyrė už tvarkingumą ir smagiai sukosi namuose — tą dieną ir kitos pusdienį. Po pietų ėmė niauktis, jai viskas krito iš rankų, lūpos kietai susičiaupė.

— Kažkaip negerai ant širdies... Aš kiek atsigulsiu,— pasakė ir atsigulė kamaraitėj. Gretimame kambarykyje aš kartojau abi savo roles — „Revizoriaus“ ir „Vedybų“.

Po kiek laiko išgirdau dejavimą. Įbėgau į kamaraitę. Mamytė gulėjo visa išbalusi, pamėlynavusiom lūpom. Apklosčiau, atnešus vandens, įpyliau vaistų. Bet taip kietai buvo sučiauptos lūpos, kad veik visi vaistai išsiliejo. Nopuri buvau „namų gydytoja“, nemažai perskaičiau populiarių mediciniškos pagalbos knygelėlių ir visada rasdavau, kaip padėt sergantiems, bet šitoks priepuolis man buvo nematytas. Nežinojau, ko stvertis. Išbėgau į kiemą šaukt tėtės, Kastulės, kitų. Deja, jie visi buvo toli prie lauko darbų. Grįžus dar mėginau įduot vaistų, bet veltui — pamėlynavusios lūpos ir dantys buvo kietai sučiaupti, rankos ir veidas atšalę, negalėjau surast pulso. Prisiminus kažką perskaityto, šaltu vandeniu apipurkščiau veidą, spiritu tryniau rankas, smilkinius — tiesiog nežinojau, ko griebtis. Tai truko ilgai.

Pamažu mamytė pradėjo atsigausti, ją ėmė krėst drebulys, keitėsi veidas, ėmė judėt rankos, blakstienos. Pagaliau pravėrė akis...

— Išsigandai, vaikeli?... — vos girdimu balsu paklausė. — Nieko, nieko... praeina... greit kelsiuos...

Džiaugiausi, padaviau vaistų. Ji lyg užsnūdo. Aš tyliai išėjau. Širdyje buvo labai negerai.

Grįžus pamačiau, kad mamytė nemiega, per jos veidus rieda ašaros.

— Aš viską žinau...

— Tik jūs ramiau pagulėkit.

— Vyrų netiki į dievą, o čia sava mergaitė!.. Dieve, už ką tokia bausmė?..

Aš visai raminau.

— Manai, aš nežinau? Visą žinau — jau keli metai, vaikeli, neini išpažinties... Viešpatie, net velykinės nesitilikusi... Visą, visą pats kunigas man išpasakojo..

— Kunigas? Čia dabar kas?

— Abu tėvus šaukė į kleboniją. Ejom su tėvu, kaitom abu iš gėdos prieš patį kleboną...

— O jiems kas? Ko jie kankina jus? — pasipiktinusi sušukau.

— Ir ko tik neprisakė? Kur bedievystė, ten ir pasileidimas visoks,— tyliai verkė motina.

Aš negalėjau žodžio pratar — štai iš kur tas visas pragaras namuose! O tėtė man nė žodžio!

— Ir kaip tu gyvensi širdyje be dievo?!

Aš visai raminau mamytę, pasakojau, kad mano širdyje meilė žmonėms, kad mes visi darysime tik gera.

— Kokia čia, vaikeli, meilė ir koks čia geras?.. Motina mirt gali, o tu vis savo... — graudžiai kalbėjo ji.

Tokie žodžiai buvo labai skaudūs. Buvau stačiai sukrėsta — taip iš pasalų veidmainiškai kiršinti tėvus ir vaikus, gąsdinti ligotą motiną.

Ji kiek aprimo, lyg užsnūdo, bet nemiegojo. Kiek patylėjęs paklausė:

— O tas Borutukas, ką iš Kolokų, vis apie tave?

— Kazys... Boruta?

— O kas gi? Jis irgi važiuoja?

— Kazys... jis tikriausiai važiuos.

— Dieve, dieve, ir tas bedievis važiuos...

— Irgi klebonas priešnekejo?

— Nesijuok, vaikeli, jie viską žino...

Mačiau, kaip viskas iškreipta, supurvinta, sujuo-dinta. Ieškojau paprasčiausių žodžių — pasakojau, kiek paprasti, draugiški ir griežti mūsų vaikinų ir merginų santykiai. Mamytė kiek aprimo.

— Ilgoj kelionėj būsit be priežiūros...

— Priežiūros! — liūdnai susijuokiau. — Ar ką blogo girdėjot apie mūsų gimnaziją?

— Blogo nieko, bet...

Motina tylėjo, liūdnai lingavo galva.

PANEVĖŽIO MOKYKLA BALČIKONIO VARDU

Siekdama įamžinti žymaus Lietuvos kalbininko, Lietuvos Mokslų Akademijos akademiko, mokslo veikėjo, profesoriaus Juozo Balčikonio atminimą, Lietuvos Ministrų Taryba nutarė suteikti jo vardą Panevėžio I vidurinei mokyklai ir ateiityje ją vadinti Panevėžio Juozo Balčikonio vidurine mokykla.

Ant J. Balčikonio kapo Eriškių kaime, Panevėžio rajono vykdomajam komitetui pavesta pastatyti antkapį. Vilniaus miesto vykdomasis komitetas įpareigo-tas įrengti memorialinę lentą ant namo kuriame paskutiniaisiais metais gyveno ir dirbo J. Balčikonis. Mokslų Akademijai ir Valstybiniam spaudos komitetui pavesta parengti J. Balčikonio rašinius.

LIETUVOS ŽURNALISTAI GILINA KALBOS ŽINIAS

Lietuvos Žurnalistų sąjunga ir kraštotyros draugijos Lietuvos kalbos sekcija organizuoja metus veikiantį lietuvių kalbos seminara Vilniaus žurnalistams.

Tiesos salėje įvyko pirmasis laikraščių ir žurnalų darbuotojų susitikimas su Lietuvos kalbos sekcijos pirmininku doc. J. Balkevičiumi. Numatytas paskaitų ciklas visiems metams, su vasaros atostogų pertrauka. Kiekvieno mėnesio antrąjį ir ketvirtąjį pirmadienį paskaitas žurnalistams skaitys žymiausi lietuvių kalbos žinovai.

ISLEIDO LIETUVISKU KNYGU ISTORIJA

Pasirodė pirmas Lietuvos bibliografijos tomas. Tai daugelio metų šimtų žmonių darbas. Jame užregistruotos ir trumpai recenzuotos lietuvių kalba išėjusios knygos, pradedant Mažvydo "Katekizmu", pasirodžiusiu 1547 metais, baigiant 1861 metų literatūra. Tome užregistruotos 1.352 knygos. Netrukus pasirodys ir antras Lietuvos bibliografijos tomas.

Lietuvoje paskelbtas 77 patriotinių dainų tekstų ir muzikos konkursas. Dainos gali būti moterų, vyrų, vaikų ir mišriems chorams, profesionaliems ar saviveikliniams kolektyvams ir atlikėjams.

NIDOS LEIDYKLA

Londonė, Anglijoje jau antrą dešimtmetį gyvuojas Nidos knygų klubas išleidžia knygas. Klubo nariai vienu kartu susilaukia net po dvi knygas. Tuo būdu leidykla per pus sumažėja ekspedicijos ir pašto išlaidos. Su K. Musteikio prisiminimais Nida išsiunčia ir Kazimiero Barėno "Tūtoto gaidžio metai". Knyga, 400 puslapių, vaizduojami 1915 -- 1919 metų įvykiai Lietuvos kaime, kai kraštą buvo okupavę vokiečiai.

Sekantieji Nidos knygų klubo leidiniai bus A. Vaičiulaičio "Valentina" ir Vyt. Alanto novelių rinkinys ir Septintoji pradalgė...

Oportunistinis patriotizmas ir Vakarų liaupsinimas

Naujienos II 27 savo vedamajame siaubingai pavaizdavo "Margerinių sugrįžėlių likimą" nūdieninėje Lietuvoje. Ir dr. Margeris, ir dr. Kaškevičius, ir rašytojas Alb. Morkus, ir architektas Žemkalis esą labai apsiavę, skurstą, merdį, mirštą nuo skurdo.

Naujienos iš peties stengiasi atbaidyti savo skaitytojus nuo "Margerinio sugrįžimo". Naujienos ignoruoja realybę, nes visi (praeityje ir ateityje) grįžta dėl to, kad pasilgsta gimtojo krašto.

Naujienos monopolizavo patriotizmą, jų bendradarbiai vaidina tikriausius, "didžiausius patriotus", kai tuo tarpu jų "naujieniškasis patriotizmas" jau antikinėje Romoje buvo išreikštas formule: "Ubi bene, ibi patria" (kur gerai, ten ir tėvynė), o tai yra oportunistas.

* * * *

Kas senatvėje repatrijuoja, tas vadovaujasi grynu, nuoširdžiu sentimentu, panašiai kaip tie, kurie mirdami ar nujausdami artimą mirtį, prašo jų palaidus palaidoti gimtajame krašte.

Naujienų nuolankus tarnas St. Juškėnas ir Tėviškės Žiburių V. Kst. įsivaizduoja esą pajėgūs jaunuoliai patriotai — įsirežę nekina J. Mikuckį kaip pasielgusį "senatvės įtakoje", o tuo tarpu parodė, kad "šilias plaukas sveikas protas", o "jaunystė — durnystė"...

"Protinę" St. Juškėnas Naujienose 1970 m. I 17 ir V. Kst. Tėv. Žiburiuose 1970 m. I 19 įrodinėja, kad gyvena ten, kur patogiausiai gyventi ir niekina tuos, kurie mirti grįžta į tėvynę.

Ir tie jau pradžioje "jaunuoliai" dar reiškia pretenzijas į ultrapatriotus. Kas kitaip elgiasi negu jie, tas "tarnauja okupantui". Jei J. Mikuckis savo repatrijavimu nebūtų "Maskvai patarnavęs", Tarybinė imperija būtų žlugus (1)

Kad Naujienos juškėniškus plepalus su pasigardžiu spausdina, tai ne nuostabu, bet kad Tėviškės Žiburių redakcija savo liokajuko V. Kst. neprižiūri, tai jau daugiau negu keista.

* * * *

St. Juškėnas ir V. Kst. nori tarnauti tik kapitalistams, kurie savo tarnus gerai apmoka. Bet ne visi kapitalistai yra humaniški ir dosnūs. Pav. Braziliją valdo ultrakapitalistai, o darbininkams moka ultra kuklų atlyginimą, mažesnę negu "rusas okupantas" ir be to, savanaudiškais tikslais vykdo tikrą genocidą; po 2-ro pasaulinio karo du indėnų rezervatai buvo "išvalyti" nuo indėnų, nes atsirado pagrindo manyti, kad tų rezervatų žemėje esą mineralinių turty (žibalo, metalų, akmens anglies). Vienas rezervatas buvo "išvalytas" skiepijant raupus, nuo kurių indėnai miršta be išimties, o antram rezervatui patiekta užnuodytų saldinių; kas jų daugiau suvalgė, tas ir mirė, o saldinių nemėgstančių atsirado labai mažai. Tokiu būdu "išvalius" tuos indėnų rezervatus valdžios tyliai remiami kapitalistai laimėjo daugelio milijonų vertės žemės plotus. Prof. dr. J. Kuncaitis, keletą metų profesoriavęs Argentinoje, turi nemaža literatūros apie tokį šiaurės Vakarų Brazilijos indėnų rezervatų "išvalymą". Net ir baisusis Stalinas nė vienos provincijos taip niekėsiškai nevalė.

* * * *

St. Juškėnas, pagal Naujienų žarگونą, komunizme terapa tik skurdą, trėmimus, žudymus, diktatūrą, kai tuo tarpu Brazilija visa tai turi ne mažesniu kiekiu kaip Maskva. The Catholic Univers-Bulletin aiškiai įrodė faktais, kad politiniai kaliniai, neišskiriant nė kunigų, labai žiauriai kankinami, kaip Stalino ar Hitlerio laiku. Lietuvių išėivių spaudoje atsirado lyg Vakarų Kultas: Rytai — pragaras, o visi Vakarai — tai

rojus žemėje. Draugas, uždelsdamas, nusikalto šiai naujai dogmai ir paskelbė G. Galvos straipsnį apie "Politinį siaubą Brazilijoje. Bet nepastebėjo, kad siaubo dar yra ne vien Brazilijoje, bet ir Paragvajuje, Bolivijoje, Haiti respublikoje ir kitur.

* * * *

St. Juškėnas išplėtes akis žiūri į Rytus, bet labai prisimerkęs — į Vakarų. Net ir tarnybą Vokietijos konclagerio policijoje jis laiko patarnavimu Vakarų demokratijai ir žmoniškumui. Patariame pasiskaityti knygą Masinės žudynės Lietuvoje. Tai dokumentų rinkinys. Ta knyga jam parodys kokį patriotišką darbą dirbo aktyvistai ir policiniai batalijonai ir kokią "laisvę" Hitlerio armija atnešė "išlaisvintai" Lietuvai.

* * * *

Norėdamas sustiprinti Vakarų kultą, St. Juškėnas drįsta teigti, kad Bažnyčia su visais popiežiais, kardinolais, vyskupais ir vienuoliais esanti išlaikoma kapitalistų; jei ne kapitalistai, tai "Bažnyčiai būtų galas". Nepastebi, kad Tarybų S-goje bažnyčias ir dvasininkus išlaiko tik paprasti, mažiausiai pasiturintys žmonės, nes tarybinis "kapitalistas" nedrįsta bažnyčių lankyti ir jas remti. Ir vistiek ten krikščionybė yra gyva, ir kunigas materialiskai gyvena ne blogiau kaip Brazilijoje, Paragvajuje ar Bolivijoje.

Jei Lietuvoje skundžiamasi prieš spaudą, tai tik valdininkų savivaliavimu, teisinės globos stoka. Partijos programa, o ne konstitucijos ir įstatymai lemia religinius reikalus. Kai partijos programos vardu piliečiui daroma skriauda, tai jis neturi kam pasiskųsti, nes partija yra aukščiau už valstybę.

J. G.

Ukrainų Tautinio Susivienijimo veikla

Tarpe kelių šimtų fraternalių organizacijų Amerikoje per 50 yra tautybių grupių suorganizuotos.

Viena iš pažydingiausių yra Ukrainų Tautinis Susivienijimas, į kurio veiklą verta ir mums lietuviams pažvelgti.

Sio Susivienijimo 27-tasis seimas įvyko Cleveland, Oh, gegužės m. Įdomu, kad be kitų žymių asmenų, šį seimą sveikino ir prezidentas R. Nixon, pareikšdamas:

"Jūsų organizacija ir jos nariai teisėtai didžiuojasi daugelio įnašų Amerikos progresui, tuo patim laiku išlaikydama ir puoselėdama Ukrainos istoriją, kultūrą ir kalbą."

Sveikindamas delegatus jis dar pareiškė vilties, kad ukrainų kilmės amerikiečiai ir toliau dirbtų savo tautai, o tai darydami pakels pažangą visoje valstybėje.

Bankete, tarp kitų įžymiųjų, dalyvavo ir kalbėjo Eugene T. Rossides, Amerikos išdo pasekretorius, kuris prisipažino esąs graikų kilmės ir jam esą nepa-

prastai įspūdinga dalyvauti susirinkime rīšančiame Ukrainos ir Bizantijos kultūras.

Seime dalyvavo 326 delegatai.

Tarp svarbesnių nutarimų, tautinams ukrainų išėivijos reikalams ir jos spaudai paskyrė \$15,325.

Iš raportų paaiškėjo, kad Ukrainai nusipirko 270 akrų žemės Tautinėms kapinėms, Hamptonburgh, N. Y., 55 mylias į šiaurę nuo New Yorko, netoli Soyuzivka, Ukrainų Susivienijimo vasarnamio, Kerhonkson, N. Y.

Kita svarbi įdomybė — Ukrainai steigia meno mokyklą, Dauphin, Manitoba, Kanadoje. Mokykla numatoma išplėsti, suteikiant pagrindinės meno mokyklos teises. Planu susidomėjo ir Winnipego turizmo biuras, nes mokykla numatoma steigti prie Riding kalnų, arti Manitobos provincijos parko. Prie jos ukrainai steigis ir Kazokų kalną, kuris bus pastatytas Ukrainos 16-tojo šimtmečio tvirtovės

stiliuje. Kadangi tai Amerikos kontinente reprezentuos kaip ir ukrainų tautinę šventovę, numatoma, kad susilauks daug lankytojų. Dėl to bus nupirka žemės 100-tū automobilių pasistatyti. Vietovė yra arti Clear Lake. Ukrainų "Kazokų tvirtovė" vėliau planuojama išvystyti į Ukrainos muziejų. Meno mokyklos mokiniai bus įpareigoti darbu prisidėti planą įvykdyti per 25 metus.

Ukrainų Tautinio Susivienijimo dvare, Kerhonkson, N. Y. savo nariams ruošinama Ukrainai pažinti kultūriniai kursai. Jie vyks nuo rugp. 2 iki 28. Kursams prašymų formas pildantieji, turi pažymėti kiek moka ukrainų kalbą: menkai, vidutiniškai ar gerai. Mokytojai mokinius suskirstys į grupes, kuriose jie bus mokomi pagal jų išsilavinimo laipsnį ir nustatys kuria kalba jiems paskaitas skaityti.

Ukrainų Susivienijimas pagerbia ir 38 m. amžiaus dr. Jerry Stachiw, mokslin-

ninką ukrainą, daugelio lietuvių pažįstamą, nes jis kilęs iš Scranton, Pa., už išradimą "laivo" kuriuo buvo nusišleides 600 pėdų į Pacifiko vandenyno gelmes prie Bahamas salų ir ruošiasi nusileisti jau net į 2,400 pėdų gelmes, tirti vandenynų augalus, leškant atėities žmonijai maisto, mineralų ir kitokių turty.

Ukrainų Susivienijimas pagerbė 1970 m. geg. 6 į policijos kapitonus New Yorke pakeltą buv. leitenantą Michael Luchif. Policijos kapitonas New Yorke gauna \$24,000 algos per metus. Jis yra ukrainų veikloje plačiai žinomas, jau penkti metai St. George Post Veterans vadas Brooklyne.

Išleistas muzikinis kūrinys — Mylėkim Ukrainą. Mykolo Fomenko kompozicijai žodžius paruošė Wolodymyr Sosyura, į anglų kalbą išvertė Yar Slawutych. Muzikinių veiklų parėmė Ukrainų tautinis Susivienijimas.

Ukrainų Tautinis Susivienijimas globoja ir baletą Magiškojo Gėlė, kurio sąstate net 100 narių. Sėkmingai suruošęs New Yorke savo debiutą, kuriame dalyvavo per 2,000 žiūrovų, dabar šį baletą kolektyvą siunčia per visus Amerikos didesnius ukrainų centrus.

Ukrainų Tautinis Susivienijimas Jersey City, N. J. leidžia dienraštį, o šeštadieniais ir angliškąjį priedą, kuriame aprašoma jaunimo veikla.

Vienas iš ukrainiečių vadovų yra Joseph Lesawyer, kuris nepalstamai veikia Amerikos politikoje ir ukrainų tarpe.

Lietuvių santykiai su ukrainais visuomet buvo draugiški ir nuoširdūs. Ypatin-gu draugiškumu pasižymi Ukrainų Tautinis Susivienijimas, šios organizacijos veikėjai, centras ir redakcijos nariai.

JONAS VALAITIS

Kaip valgyti, kad būtume sveiki

Mityboj svarbi virškinimo aparato veikla. Maistas įsisavinamas tik tada, jei jis suvirškintas, jei sudėtingi junginiai maiste virškinimo aparato pavirčiami paprastais junginiais. Tik suvirškintas maistas per žarnyno sienelės įsisiurbia į kraują ir limfą, išnešiojamas po visus audinius ir organus ir juose sunaudojamas. Geras maistas gali būti organizmo nepanaudotas, jei virškinimo organai nėra pasiruošę jį perdirbti.

Maistui virškinti didžiausios reikšmės turi sultys, seilės, skrandžio, kasos, žarnų ir kitos, kurias išskiria virškinimo organai. Jose esą fermentai maistą virškina. Svarbu, kad tų sulčių skirtųsi pakankami kiekiai. Juo didesnis sulčių kiekis išsiskirs, juo bus daugiau jose fermentų, tuo geriau bus suvirškintas maistas, tuo daugiau iš jo turėsime naudos.

Virškinimo sulčių skyrimosi mechanizmą ir jų reikšmę virškinimui dar pereito šimtmečio gale išaiškino mokslininkai. Jie nustatė paprastą, bet reikšmingą faktą, kad seilės ir skrandžio sultys pradeda skirtis ne tada, kai maistas patenka į burną ar skrandį, bet žymiai anksčiau.

Tur būt esame visi patyrę, kai alkani pažvelgiame į apetitnai paruoštą maistą mums pradeda bėgti seilės. Reiškia, virškinimo sultys skiriasi ir tada, kai mes to maisto neragavome, o tik jį matome.

Kai pajuntame valgių kvapą arba tik girdim šakutių, peilių, žvangėjimą, mums taip pat tenka nuryti seilę. Šiuo atveju pažįstamas su maistu surištas garsas, valgio kvapas sužadina virškinimo sulčių skyrimąsi. Kartais užtenka tik pagalvoti apie mėgiamą valgį, — seilės jau skiriasi. Jeigu, įsivaizduosime, kad spaudžiame citriną, o per mūsų pirštus bėga rūgščios citrinos sultys, mums taip pat pradės bėgti seilės.

Reiškia, ir mintys iššaukia virškinimo sulčių išsiskyrimą.

Taip yra dėl to, kad virškinimo veiklą reguliuoja nervų sistema.

BE APETITO VALGIS — NEMAISTINGAS

Ne vistiek, kokioje aplinkoje valgome. Svarbu valgytoją valgiui maloniai nuteikti. Aišku, kad valgis tik tada bus naudingas, jei jis bus apetitnai valgomas. Apetitas tai yra sultys. Jeigu vaikai valgo verčiami, bet be apetito, arba jei mes paskubomis — valgome, tai normalaus virškinimo proceso jau nebus, nes apetitas bus prarastas.

ŠEIMININKĖMS

Senoviški lietuvių valgiai

ŠIAULIŲ RAJONAS

Prie vaišių stalo pūtėsi bajoras, prie gretimo — gūžėsi kumetis, prie trečio stalo raudojo artimieji, išleisdami vyrą ir tėvą į tolimą Ameriką. Kitame kampe linksminosi auksinės vestuvės. Daugiau kaip du šimtus patiekalų pateikė konkursui Šiaulių rajono šeimininkės.

Duonos kepėja Antanina Rūkienė iš "Liaudies kovotojo" kolūkio, apdovanota "Svyturio" prizų.

Čia jos receptai:

RUGINĖ DUONA SU

BULVĖMIS

10 sv. miltų užplikau, po 2 valandų dedu 10 sv. virtų bulvių, įpilu 2 kvortas šalto vandens, trupučią miltų ir išmaišau. Tešla turi būti tokia šilta, kad maišant rankos būtų raudonos. Išmaišiusi padedu šiltoje vie-

toje ir rauginu 24 valandas. Po to dar dedu miltų, įberiu kmynių, cukraus, druskos ir minkau, kol tešla pasidaro standi. Vėl padedu šiltais, palaikau, kol pakyla, ir kepu kaip paprastą ruginę duoną. Kepimo būdas — tas pats.

PAPRASTA RUGINĖ DUONA

10 sv. rugintų miltų užplikau 10 kv. karšto vandens ir pastatau šiltoje vietoje. Po 2 valandų įdedu dar 10 miltų, įpilu 2 kvortas šalto vandens, sumaišau taip, kad tešla būtų gana šilta, apdenčiu, vėl padedu šiltais ir laikau dar 32 — 34 valandas. Paskui įpilu miltų ir minkau tol, kol tešla pasidaro standi, kad, dedant ant lizės, kepalas neišlūžtų. Minkydama dėl skonio įberiu žiupsnelį kmynių, trintų su cuk-

rumi, ir arbatinį šaukštelį druskos. Užminkytą duoną uždengiu ir palaikiu, kol iškils. Tada padarau apie 8 svarus duonos kepalų. Ant lizės barstau miltų arba klotu džiovintų kopūsto, klevo ar ajerų lapų, dedu kepalus ir šaunu į krosnį.

Krosnis tinka duonai kepti, kai nuo karščio pasidaro balta, Duona kepa apie 2 valandas. Išėmusi iš krosnies, karštą duoną aptepu riebalais, kad blizgėtų, apdenčiu ir palieku, kol pravės.

PIKLIUOTŲ MILTŲ

RUGINĖ DUONA

20 svarų miltų užpilu karštu vandeniu (vanduo turi būti prieš pat virimą, kai iš dugno pradeda kilti burbulukai), po 2 — 3 valandų tešlą gerai išplaku ir pasta-

Reikia valgiui sudaryti tokią aplinką, kuri žadintų apetitą. Tuo pačiu išsiskirs daug virškinimo sulčių, ir maistas bus gerai įsisavintas.

Rami, švari valgymo vieta, švari staltiesė, gražiai paruoštas stalas, gėlės, gražiai apiformintas patiekalas, mandagus aplinkinių elgesys — žadina apetitą. Nešvari aplinka, priterštos grindys, prirūkytas kambarys, nešvarios staltiesės, triukšmas, pykčiai, bėrimai — žmogų nemaloniai veikia ir atima jame norą valgyti.

Didesniuose miestuose, kur gyvenimas labiau įtemptas, kartais tenka matyti žmones, valgančius visai nekreipiant dėmesio į valgį. Net valgymo metu jie nė minutės neperstoja galvoti apie reikalus ir darbus. Taip sistemingai nekreipiant dėmesio į valgį, neabejojamai, anksčiau ar vėliau sutrinka virškinimo aparatas.

Nekreipiant dėmesio į valgį ir valgymo metu darant ką nors kita, visai neišsiskiria virškinimo sultys arba jų išsiskiria mažai, ir virškinimo kanale maistas užsilaiko žymiai ilgiau, negu reikia.

Dėl mažo sulčių kiekio maistas pradeda rūgti, o visa tai — erzina virškinimo aparato gleivinę ir iššaukia susirgimą.

SKANUS VALGIS — MALONIOJ NUOTAIKOJ — SVEIKAS

Didelės reikšmės apetitui atsirasti turi maisto skonis, nes jis sužadina norą valgiui, ir todėl ima skirtis daug sulčių. Užtat maistas turi būti skanus ir malonioj nuotaikoj valgomas.

Svarbu ir eilė, pagal kurią įvairius patiekalus valgome. Užkandžiai prieš valgį sukelia valgiui norą ir padidina apetitą. Jie turi būti valgomi pirmoje eilėje.

Sriubos; sultiniai iš mėsos ar daržovių, pieniškos sriubos ir kt. Jie iššaukia padidintą skrandžio sulčių išsiskyrimą. Todėl jas ir reikia valgyti prieš antrą — pagrindinį — patiekalą. O saldžius patiekalus valgome gale, kadangi — cukrui įsisavinti beveik nereikia virškinimo sulčių.

Suvalgius saldžių patiekalų prieš pietus, dingsta apetitas, ir maistas blogai suvirškinamas. Tai ypač svarbu žinoti, maitinant vaikus, ir saldumynais nepiktinaudžiant ne laiku.

Yra pasakyta, kad per daug susižavėti valgiu yra gyvuliška, o juo nesidomėti neprotinga.

Jei norime ilgai būti sveiki ir darbingi, kreipkieme tinkamą dėmesį į maitinimąsi!

B. JUKTONIENĖ

tau šiltoje vietoje. Plaku 5 kartus kas 2 — 3 valandas. Plakdama miltų nededu. Rauginu 3 paras. Po paskutinio plakimo, kai tešla pakyla, dedu miltų ir minkau. Dėl skonio įberiu kmynių, trintų su cukrumi, ir trupučią druskos. Padedu šiltais, palaikau dar 3 — 4 valandas ir kepu kaip paprastą ruginę duoną.

Lygiai taip pat kepama kvietinė pikliuotų miltų duona ir valcuotų miltų ruginė duona.

PLIKYTA DUONA

Ruginius miltus užplikau karštu vandeniu, atšaldau ir dar įpilu šalto vandens, įdedu virtų trintų bulvių. Vieną parą parauginu ir kepu.

VARDEVOS AŠARA

Reikia turėti: butelį degtinės. (Kas mėgsta stipresnę, — galima ir spirito.) 15 kvapniųjų pipirų, vieną muskato riešutą 1/8 sv. kmynių, stiklinę medaus, 15 gvazdikėlių.

Viską sudedu, pakaitinu, perkošiu ir vaišinu svečius.

Pakeitė inkstą

Vilniaus klinikinėje ligoninėje atlikta pirmoji Lietuvoje inkstui persodinti operacija. Jai vadovavo profesorius Algimantas Marcinkevičius.

Jaunuolis Vincas Beniulis iš Marijampolės — Kapsuko sunkiai sirgo inkstų nepakankamumu. Jo gyvybę tebuvo galima išgelbėti tik pakeitus inkstą sveiku. Naktį iš vasario 18 į 19 ligoniui įsodintas jo kraujo grupę atitinkantis, ką tik mirusio žmogaus inkstas.

Beniulis, tai pirmasis Lietuvoje gyvenantis žmogus, kurio organizme yra svertimas inkstas.

Prof. Marcinkevičius pareiškė, kad nuo chroninio inkstų nepakankamumo miršta daug žmonių. Tai skatina medikus vis daugiau dėmesio skirti transplantologijos problemoms.

Jau dabar pasaulyje yra persodintų daugiau du tūkstančiai inkstų.

Šios operacijos atlektamos JAV, Tarybų Sąjungoje, Prancūzijoje, Švedijoje, taip pat pradėtos Rytų Vokietijoje, Lenkijoje. Baigdamas profesorius tvirtina, kad Vilniaus klinikinėje ligoninėje būtų galimybė kasmet persodinti inkstus maždaug dešimčiai ligonių. Taip pat, sako, esą numatę daug eksperimentuoti, plėsti imunologinius tyrimus.

SVEIKATOS MIESTE

Druskininkai — sveikatos miestas. Neseniai kurortas atšventė 130 metų jubiliejų. Jame veikia devynios sanatorijos, gydyklos su purvo ir vandens procedūrų skyriais, gydomosios fizikultūros parkas, poliklinika. Pailsiautojų sveikata rūpinasi daugiau kaip 100 gydytojų. Apylinkėse ieškomi nauji mineralinio vandens šaltiniai. Aktyviai talkininkaujant kurortologijos mokslinio tyrimo laboratorijos bei Druskininkų bazinės sanatorijos "Draugystė" darbuotojams, tobulinami seni bei idėgiami nauji diagnostikos ir gydymo metodai. Kasmet čia gydosi ir pailsiauja apie 100 tūkstančių žmonių.

Artimiausiais metais kurortas dar labiau išaugs. Dar šiemet statybininkai perduos naudojimui 500 vietų pensionatą, modernią 250 lovų ligoninę prekybos bazę, maisto prekybos paviljoną. Netolimoje ateityje išaugs 200 vonių mineralinio vandens gydykla. "Vilniaus" sanatorijos 9 aukštų miegamasis korpusas, 250 vietų sanatorinis kompleksas žemės ūkio darbuotojams, butinis-kultūrinis centras.

* Dr. John Turner iš Springfield, Mass. tarptautiniam kongrese kovai prieš vėžį Houston, Texas paskelbė, kad asmenys per 20 m. rūkė ir surūkė 200,000 cigarečių, gali būti tikri kad mirs vėžiu arba kita su tabaku susijusia liga.

VYNIOTINIS SU KIAUŠINIAIS

Imu vieną kilogramą veršienos, supiaustau lakšteliais, gerai išmušu, pabarsčiau druska, pipirais, įdedu keptą kiaušinių, suvyniojusi surišu sūlu ir išverdu. Valgome šaltus.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

VĖL VIENAS SPORTO NUMERIS

Apie pavientus mūsų žurnalo numerius išsamiau gal nepriktų rašyti, tačiau Sporto žurnalui čia darome išimtį, nes jis yra labai retas svečias. Laukėme beveik du metus, kol jo sulaukėme, tad su džiaugsmu ir nekantrumu šiemet jį skaityti. Žurnalas, paženklinas Nr. 19, yra datuotas 1969 m. gruodžio mėn. data, tačiau jis skaitytojus pasiekė apie Vėlykas. Jame rašoma apie 1968 ir 1969 metų sportinius įvykius, taigi numeris lyg dviejų metų sportinę veiklą apžvelgęs metrašėlis. Tad geriau jį nustoti vadinti žurnalu, o pavadinti metrašėčiu, nežiūrint, kad jis ateišyje ir kas du metai pasirodytų.

Slame numeryje yra ne vien tik sportinius įvykius aprašančių rašinių, bet ir "nesenstančios" medžiagos ir daug (daug per daug) pastabų -- visokių "skeveldrų", "užrašų knygučių", "pragiedrulių" ir kt. Jeigu redaktorius pastabos čia vietoje, tai daug jų ir jam panašių asmenų postringavimas įkyrus, daug kur pasikartojantis, žeminantis žurnalo lygį. Jų pastabos, atrodo, sukaltos, sėdant ant aukštos kėdės prie baro ir vargiai tinkamos į spaudą, ypatingai taip retai pasirodanti leidiniui. Š. Amerikoje turima sportininkų ar sporte klubų, kurie yra verti didesnio paminėjimo, tad jų sąskaiton skaldomos "skeveldros" yra jų nužeminimas.

Dr. Doimo Jasaičio mintys apie dr. Paplausko-Ramūno knygą yra paruoštos su moksliniu išvalgumu, tik bėda ar daugumas Sporto skaitytojų tai supras. Gal Aidų ar Metmenų skaitytojų tai supras. Gal Aidų ar Metmenų skaitytojams tokia medžiaga yra įkandamas riešutas, bet Sporte jos taip ir liks nesuvirškintos. O gal verta kelti ir sportininko dvasinį išprusimą net per ašaras?

Šiip gana įdomūs yra Violetos Nešukaitytės įspūdžiai iš pasaulinių stalo teniso pirmenybių Miunchene 1969 m. balandžio mėn., kur jai pačiai teko žaisti. Sporto istorijos mėgėjui nepamainoma medžiaga yra Elenos Garbačiauskienės rašinys apie moterų sportinės veiklos pradžią Lietuvoje.

Ypatingai yra gera Sporto išvaizda -- geras popieris ir vykusios nuotraukos (ir jų gana daug sudėta). Tas yra patrauklus akintinas imtis leidinių ir rankas ypatingai tiems, kurie lietuviškai sunkiai "įkerta".

Žurnale yra rašoma ne tik apie Š. Amerikos liet. sportininkus, bet nemaža medžiagos randame ir apie kengūrų žemės sporto vyrus. Toks Sporto išplėtimas yra neblogas dalykas, tačiau dėl to nukentčia Š. Amerikos lietuviai sportininkai, kurie gal norėtų daugiau vietos sau. Bendrai, žurnale norėta visus patenkinti, tačiau kas iš to išėjo -- dailus leidinys, tačiau bė Š. Amerikos liet. sportininkų plačiau galinčio dominti turinio. Nesportininkai ar sporto veteranai jį mieliau skaitys negu patys sportininkai.

Sportą leidžia Š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjunga: Redaktorius -- K. Čerkešius, pav. Pr. Micevičius. Administratorius J. Kepenis, 356 E. 30 St., Paterson, N. J. 07504.

SKAITYTOJAI MUMS RAŠO

Gerblamieji,

Trečias metas kai prenumeruoju Vieniųbę. Skaudžiai groja į mano nervus, kai vienas silpnadūšis už pinigų žada kažkokią laisvę, o kitas - dangų. Šiuos mulkinimus reikia pagaliau aiškinti.

JONAS NORKŪNAS

Dorchester, Mass.

VIENYBĖS ADMINISTRACIJAI

Siunčiu 10 dolerių Vieniųbės prenumeratą už 1970 metus.

Linkiu išvermės, paskui kurią seka sėkmė. Nenusileiskite lietuvių tautos, Lietuvos valstybės nusikaltėliams, kurie žinodami, kad Lietuvos žemė, lietuvių tautos tarpe jiems vietos nebėra, jie trukdo bet koki su tauta, jos vaikai ryši, nebudami pasekmių ateityje.

J. BUTĖNAS

Chicago, Ill.

Mieia Tysilaviene,

Siunčiu 10 dolerių už Mikraščio prenumeratą 1970 metams.

Tikrai būtų didelė gėda nepalaikyti sen'ausiųjų, jau 84-uosius metus sulaukusių laikraštį, Vieniųbei linkime ilgiausių metų.

V. KONDROTAS

Brooklyn, N. Y.

Didžiai gerbiamas redaktoriau,

Aš labai atjaučiu Vieniųbės vargus ir negalvimus. Turbūt todėl, kad su Vieniųbe esu beveik vienmetis. Kartu su Vieniųbe sergu, tik gal kiek skirtingai. Aš esu fiziškai silpnas, o Vieniųbė kenčia finansiškai. Bet kol gyvas būsiu, prižaduo su Vieniųbe nesiskirti. Laikraštį skaitau nuo 1909 m. Esu gimęs 1886 m. kovo 1 d., o į Ameriką atvykau 1907 metais.

Su geriausiais linkėjimais,

CONSTANINE J. STOKES

Baltimore, Md.

Didžiai gerbiamoji redakcija,

Siunčiu prenumeratą. Visuomet nudžiungu gavusi Vieniųbę, nes randu gražių atsiliepimų apie man taip brangią tėvynėlę Lietuvą. Iki gyvo kaulo

man įgriso tų vaduotojų niekinimai ir iš adatos priskaldyti vežimai aplekai kurias negeroves Lietuvoje.

Man patinka visi raštai, bet ypač įvertinu Vytautą Širvydą, kurį turėjau garbės ir asmeniškai pažinti, kartą baliavojant pas Pasnokaičius Montrealyje. Jam ir šeimai linkiu geriausios sveikatos. Dažnai Vieniųbėje matau Bronės Spidienės nuotraukas. Ji yra buvusi montrealietė, nepaprastai draugiška ir nuoširdi moteris. Man džiugu, kad ji nesėdi namuose, bet dalyvauja visuomeninėje veikloje.

Visiems, kurie padeda Vieniųbei linkiu ilgiausių metų ir sveikatos.

PETRĖ BENDŽAITIENĖ

Montreal, Que.

GERBIAMIEJI,

Siunčiu Jums 5 dolerius už Vieniųbę. Jeigu dar gyvenate atsiųsiu daugiau. Esu gimęs 1884 m. sausio 26 d. ir daug metų skaitau Jūsų laikraštį. Linkiu Jums daug sėkmės.

IGNAS GRIGUTIS

Kingston, Pa.

Pone redaktoriau,

Siunčiu \$10 čekį už Vieniųbės prenumeratą 1970 metams.

Vieniųbę skaitau su malonumu. Tai yra gražus pragiedrulis mūsų lietuviškoje spaudoje, išskiriant komunistinę spaudą. Linkiu nepailsėti ir toliau tęsti gražią spaudos prosvaitę.

JONAS KAUNAS

Chicago, Ill.

GERBIAMAS VALAITI,

Vieniųbė labai įdomi savo turiniu. Girnakalis jau žada eiti pažangos keliu. Atsiprašau. Jis nežada, bet jau keliauja ir tiesia draugišką ranką Lietuvos link, pritaria bendradarbiavimui su Lietuvos žmonėmis.

Man atrodo, kad Jūs labai bešališkai įvertinate Lietuvos žmonių gyvenimą. Smetoninių "dypukų" burnojimai prieš V. Tysilavienę mane tiesiog stebina. Sveikinu Jus, kad jau nebeatpininate Vieniųbę tamsą palaikančių kunigų nuotraukų.

P. DAUGĖLA

Sun City, Arizona

CARPENTER
CABINET MAKER
CUSTOM BUILT
CABINETS
• BOOKCASES
• ANTIQUE REPAIRING
FORMICA WORK SPECIALISTS
AUGUST VILENIŠKIS
119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.
VIRGINIA 7-5760

HORN DENTAL LABORATORIES
APTARNAUJA NEW YORKA
77-20 101st AVENUE
OZONE PARK, N. Y. 11417
Tel. VI 5-7730 Kalba lietuviškai

ŠYPSENOS

Ir taip jis tapo buldogu...

KAVINĖJE

-- Padavėjau, ši arbata yra nešvari.
-- Nėra taip, ponuli! Arbata yra švari, tik stiklas suteptas.

Žmona skaito mokslinį žurnalą ir klausia vyro:

-- Ar tiesa, kad pirmąją kalbamąją mašiną išrado Edisonas?

-- Ne, atsakė vyras. Pirmąją kalbamąją mašiną su-tvėrė Dievas, betverdamas moterį. Edisonas tiek pa-gerino, kad kalbamąją ma-šiną būtų galima išjungti.

Vyras: Nusprendžiau at-leisti savo šoferį. Keturis kartus jis mane vos neuž-mušė!

Žmona: Klausyk, dūšele, nebūk toks karštuolis. Duok vaikiniui dar nors vieną pro-gą.

Brežnevas nuvyko į Egiptą ir ėmė barti Naserį, kad tas nesugeba žydu sumušti.

-- Imk pavyzdį iš mūsų. Mes irgi turėjome sunkius karus su Napoleonu, Hitle-riu, tačiau laimėjome.

-- Bet kad žyda nepasi-duoda. Jie atsisauko, -- skundėsi Naseris.

-- Darykite, kaip mes da-rėme -- įsileiskite žydu giliai į savo kraštą, net prie Kairo, ir palaukite žiemos...

● Jei nori būti geras, tai mirk, jei blogas -- ženykis. (Liudvinaviškių priežodis)

● Be šunų namai kurti, be vaikų -- akli. (Panevėžiškių priežodis)

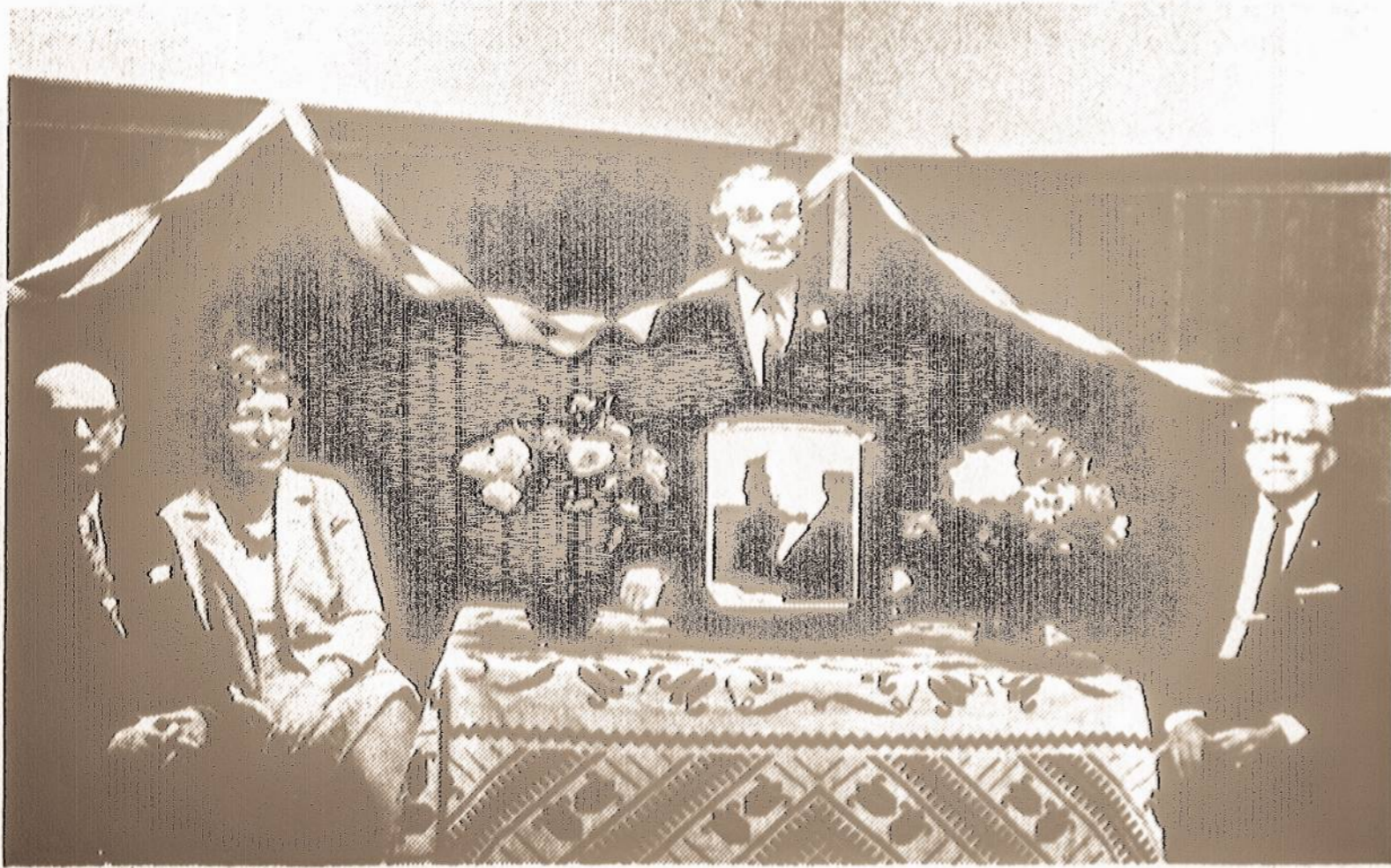
WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami palaidotuviniai pietos.

86-16 Jamaica Ave.
WOODHAVEN, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

LDL 7 KUOPA paminėjo savo narių mirties metines. Viršutinėje nuotraukoje - Vinco Kalvelio mirties minėjimo dalyviai, kurių tarpe - pirmininkė Br. Spūdienė, Kalvelio gimnaitė, Kupčinskienė, Gaigalienė, Zaveckas, Sateikai, Daunorienė, Petrash, Akelienė, Mikužiūtė, Mileriūtė Briedis ir kiti. V. Kalvelis buvo ilgametis šios kuopos narys. KAIREJE - nario ir veikėjo Jono Buivydo vienerių metų mirties sukakties minėjimas. Iš k. į d.: adv. S. Bredes kuopos pirm. Br. Spūdienė, J. Vilkaitis, skaitęs paskaitą apie Buivydą, ir P. Mačys.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

MIRUSIEJI

STASYS GIRDVAINIS

Stasys Girdvainis mirė Romoje. Jis buvo nuo 1939 metų Lietuvos įgallotas ministras prie Šventojo Sosto. Velionis ilgai sirgo. Gimęs 1890 m. rugpjūčio 27 d. Užsienų k. Skaudvilės valsčiuje, Tauragės aps. Baigęs Šiaulių gimnaziją, Petrapilio ir Maskvos universitetuose

išėjo teisės studijas, baigė 1916 m. Maskvoje karo mokyklą. Telšių gimnazijoje dėstė prancūzų ir lotynų kalbas, 1919-20 metais tarnavo Lietuvos kariuomenėje, nuo 1920 metų perėjo užsienio reikalų ministerijos tarnybą.

Diplomatas St. Girdvainis dirbo pasiuntinybėse Berlyne, Paryžiuje, Vatikane. Kurį laiką buvo protokolo direktorium užsienio reikalų ministerijoje.

ADOLFAS SRUOGA,

jaunas lituvis mokslininkas ir industrialistas, nuo aukšto kraujo spaudimo mirė Buenos Aires santorijoje. Buvo gimęs Kaune 1923 m. Mokėsi Jezuity gimnazijoje Kaune. Aukštesnius mokslus baigė Buenos Aires. Nuliūdime liko motina, žmona, dukrelė, du broliai ir kiti artimieji.

ANDRIUS BUBELIS

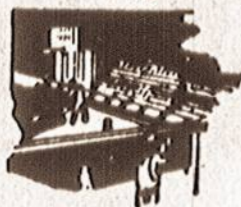
Andrius Bubelis, savo laiku vadovavęs vienai didžiausių lietuvių stovyklų Brooklyne, po ilgos ligos mirė gegužės 24, sulaukęs 53 metų amžiaus. Giliam nuliūdime paliko žmoną Sonya Polowchena, ukrainų kilmės.

Algio Regio, kovojančio už lietuvių teises Šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje, Lietuvoje mirė tėvas, sulaukęs 95 m. amžiaus. Prieš I pas. karą jis gyveno Chicagoje ir Springfield, Ill.

Prof. Tadas Ivanauskas, vienas geriausių Lietuvos gamtininkų, mirė Kaune sulaukęs 87 m. amžiaus.

SERV-WELL ROOFING CO.

INC

DENGIA STOGUS IR METALU APGAUBIA KAMPUS IR KRAŠTUS

STOGE ĮRENGIA LANGUS
ATLIEKA SKARDOS, DERVOS, SLEITO, TILE,
SHINGLE ROOFING. GAMINA ASBESTO
ASFALTO SIENAS

VI 6-9519 ir VI 8-3800

77-20 101st AVE., OZONE PARK
Frank Brukas kalba lietuviškai

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

Charles J. Roman Funeral Home

Wm. H. Beard, Supvr.

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

● Lietuvos Atsiminimų radijo valandos piknikas New Yorko apylinkėse įvyksta rugpjūčio 2 d., sekmadienį, Plattdeutsche parke, 1132 Hempstead Turnpike, Franklin Square, Long Island, N. Y. Pradžiai 1 val. p.p. Programa ir šokiai nuo 4 val. Bus renkama "Miss Lithuania 1970", dainos ir tautiniai šokiai. Dr. Jokūbas Stukas visus nuoširdžiai kviečia dalyvauti.

● Edmundas Juškys, Tarybų S-gos Washingtono II sekretorius ir konsulas, dviejų mėnesių atostogoms lėpos 12 d. išvyksta į Lietuvą. Grįš tik rugsėjo pradžioje. Išvykdamas pasirašęs vizas net 800 lietuviams vykstantiems šiemet į Lietuvą. Jam išvykus, vizos lietuviams bus paruošiamos Konsularinio skyriaus.

● Dail. V. J. Jonynas išleidžia dail. Adomo Galdiko 40 laiškų kolekciją iš Freiburgo ir Paryžiaus. Laiškų rinkinyje tilps tų laikų Galdiko piešti paveikslai ir jo portretas.

● Vincas Rastenis, buvęs Eltos redaktorius New Yorke, nuvykęs pas Enciklopedijos leidėją J. Kapočių Bostone, susitarė įsijungti į Enciklopedijos redakcinį darbą, kartu su S. Sužiedėliu.

● Helen Kulber, Nastutė-Umbrazaitė ir iš Chicagos atvykęs Jonas Jasaitis New Yorke konferavo su latvių ir estų veikėjais tikslu steigti bendrą pabaltiečių informacijų įstaigą. Tuo reikalu konferenciją nutarta šaukti 1971 m. kovo mėn. Chicagoje. Estus atstovavo Estų tarybos sekr. Eduard Vallaste, latvius dr. R. D. Paegle.

ROMOS ATSTOVAS TIKRINO PRANCIŠKONUS

Lietuvius pranciškonus vizituoja ir jų veiklą tikrina generalinis pranciškonų viršininko Romoje atstovas gyvenęs New Yorke, Italas viceprovincijolas Tėvas J. M. Cassese. Lietuvių pranciškonų tvarkomas vietovės Popiežiaus atstovas pradėjo lankyti ir jų įstaigas bei turus tikrinti gegužės 18. Tokius lietuvių pranciškonų kontrolės ir veiklos tikrinimus Romos pranciškonų vadovybė atlieka kas treji metai. Popiežiaus atstovas patikrina lietuvių pranciškonų dvasinę ir materialinę padėtį ir veiklą - kiek pajamų ir išlaidų, išklauso viršinių pranešimų ir peržvelgia santykius su visuomene. Ta proga, išrenkama ar perrenkama pranciškonų vadovybė, provincijolas, jo patarėjai, vienuolynų viršiniai ir kitų pranciškonų valdomųjų įstaigų vedėjai.

Lietuviai klausia: ar Popiežiaus "komisarai" tvarkys ir lietuvių pranciškonų židinio reikalus? Taip atrodo ir jau pats laikas visuomenei tuo klausimu susirūpinti.

ALICE ZUBKO, lietuvaltė, patyrusi gėlininkė darbo metu prie savo naujos, meniškai įrengtos didelės gėlių krautuvės 107-04 Jamaica Avenue, Richmond Hill, N. Y. Jos patarnavimu pasinaudoję klientai ją vadina "gėlių karalienė". Ji tikrai meniškai paruošia vainikus ir bukietus vestuvėms, gimtadieniams, banketams, laidotuviams ir kitiems įvykiams. Alice's Florist Shop galite skambinti bet kuriuo laiku. Tel. 846-5454 arba 846-9527. Nakties metu - 738-1946. Krautuvė atidaryta nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Dr. Romas Kantrauskas, Vilniaus onkologinio klinikinio dispenserio vedėjas Jungtinėse Tautose prie Brazilijos padovanoto gobeleno su savo teta Adele Rainiene. Jis keletą mėnesių viešėjo pas ją ir tetą Oną Laukaitienę. Lankėsi Detroito, Chicagoje, Clevelande, Miami ir kt. Sutiko daug lietuvių ir amerikiečių gydytojų.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Bubulis ir Dundulis New Yorke

Chicagos scenos darbuotojų grupė New Yorke vaidino Antano Rūko Bubulį ir Dundulį, 3-jų veiksmų linksma nutikimą su prologu, Franklin K. Lane mokyklos salėje Brooklyne gegužės 3 d.

Bubulis ir Dundulis vienas sėkmingiausių vaidinimų Vokietijoje ir šiame kontinente. Jo dramatinė fabula paprasta, sakyčiau, kasdieniška: dažnas nuotykis Lietuvos kaimo butyje ar kurioj kitoj kasdienybėj. Dviejų jaunuolių meilė pastoja kelią tėvų pyktis dėl prarasto spiečiaus. Veikalo atomazga laiminga: tėvai susitaiko, jaunuoliam -- Radastai Bubulytei ir Dobilui Dunduliui -- nebetrukdoma susižieduoti.

3 veiksmų nutikimo struktūra akcentuota pačiame jo pavadinime -- Bubulis ir Dundulis. Veiksmas vyksta dviejų lygiagrečių bėgyje, dviejų charakterių konflikto ritme, kurį rejejiškai išryškina viengungio Girdžiaus ir piršlio Tarulio akcija.

Skaidri veikalo nuotaika, gyvas dialogas, ryškūs charakteriai, aiški iš konflikto kylanti akcija scenoje Antano Rūko 3-jų veiksmų linksma nutikimą padaro patrauklų ir sėkmingą.

Algimanto Dikinio režisūroj Bubulis ir Dundulis pakeltas lyg į kokią šventinę iškilnę. Bronės Jameikienės stilizuoti kostiumai reikšmingai padėjo režisieriaus užmojui. Radasta atrodė lyg pasakos atburta karaliūnaitė. Jurgio Daugvilos dekoracijos taupios ir skoningos tiksliai derinosi su pastatymo kryptimi.

Sceninis charakterio-personažo vaizdas daug priklauso nuo vaidmens teksto. Tas buvo ryšku Bubulio ir Dundulio spektaklyje kaip ir kiekvienam kitime bet kur ir bet kada vaidintam.

Chicagos scenos darbuotojų trupės vaidintojai dalytinai į įgudusius aktorius meną ir į pradedančius. Laima Petravičiūtė-Radasta ir Arvydas Dikinis-Dobilas amžiumi labai tiko savo vaidmenim. Bet jie tinka ir savo prigimties daviniais scenos-aktoriaus darbu. Abu geros išvaizdos. Radasta buvo giliau įsigyvenusi į vaidmenį ir ryškėjo vietom visai tinkamu temperamentu. Jai daug gelbėjo ir jos gera tartis. Dobilas daugiau techniškai, vietom stokojo vidinių impulsų, kas jo vaidmeny, įsimylėjusiam į Radastą, daugiau krito į akis negu kurlam kitam personaže. Jo laikysena scenoj buvo laisva, judesys lengvas ir tikslus.

Vyresnieji aktoriai visi dirbo gerai. Jų sukurti charakteriai ryškūs individai, kurių gyvenimas susiklostęs vis kitaip toje pačioje butyje. Monumentalus, vientisi, ryškių kontūrų Bubulis ir Dundulis -- Jonas Kelečius ir Leonas Barauskas. Žinoma, nevisos mizanscenos vienodai sėkmingos, bet tokių, nepilnai išbaigtų, visuomet pasitaiko lyg korektūros klaidų. Viengungis Saltekšnīs ir piršlys Tarulis -- Algimantas Dikinis ir Julius Balutis. Viengungis ir piršlys kiek pašaržuoti, bet kaip komiškiem personažam nebuvo per daug. Jų vaidmenų plastinis vaizdas buvo ryškus ir įvairus. Tarulis kiek kartojosi. Viengungis Girdžius -- Juozas Valentinas, neįstengiantis pamišti savo jaunystės, vaidmeniui sukūrė labai šiltą, geros širdies personažą. Techninis vaidmens pavairinimas būtų jį praturtinę. Dvi moteriškes, Bubulio šeimininkė Rožė ir našlė Agutė -- Stasė Kielaitė-Kelečienė ir Elena Petrokaitė-Rukuižienė. Jos abi labai

tiko į savo vaidmenis. Agutės vaidmens tekstas kiek spalvingesnis, bet nežiūrint to, Rožės šeimininkė buvo nuoširdi ir tikra, tipiška Lietuvos kaimo moteriškė, atsidėjusi savo pareigom ir šeimininkui. Agutė daugiau agresyvi ir koketiška. Tokiam charakteriui Petrokaitė rado tinkamą sceninę formą, ryškią ir spalvingą.

Veikalo veiksmingumas padeda mezzanscenavimui. Šiuo atžvilgiu tretysis veiksmas žymiai gyvesnis ir įvairesnis.

Scenos technika Česlovo Rukuižos, apšvietimas Kazio Čijūnėlio.

Bubulis ir Dundulis režisieriui palieka daug laisvės. Galima šio linksmo nutikimo pastatymą vesti ir daugiau buitiniame plane, bet Dikinis, matyt, nuėjo prologo nuotaiką vedamas:

Lietuva, Lietuva! Mano žemė auksinė, kai pražysta rugiai laukuose.

Balto nuometo mano tėvynė, vyšnių sodų žiedais nuberta.

Buitinio kolorito užtušavimas, kasdienybės pagražinimas bei išpuošimas atrodo, lyg turėtų patenkinti emigrantų troškimus idealizuoti praeitį. Tačiau reakcijos nevienodos. Teko girdėti drąsių pastabų, politiniu žargonu pasakytų: "Tai propaganda, nieko panašaus nebuvo... visi meluoja ir apgaudinėja -- politikai, menininkai ir kunigai". Bet buvo girdėti ir griežtai priešingų nuomonių: "Puiku, žavinga, malonu žiūrėti!" Tokios labai bendros pastabos dėl publikos reakcijų. Čia minėtos yra tipingos lietuvių visuomenei, vienai ar kitaip liečiant Lietuvos praeitį.

J. KIZNIS

VIENYBĖ, 1970 m. birželio 5 d.